

HRVATSKI VOJNIK

Broj 16. Godina II. 14. siječnja 2005. www.hrvatski-vojniki.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • NOK 17,00 • SEK 15,00 • DKK 11,00 • JPY 130,00

Brigadir Renato Mittermayer,
načelnik Sanitetske uprave GSOS-a RH

Novi koncept vojnog zdravstva
- mobilno, učinkovito i modularno prilagodljivo

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

UTAPAO

Pad spasilaca

Američki helikopter SH-60 Seahawk se, tijekom akcije dostave namirnica u područja Indonezije pogođena tsunamijem, 9. siječnja srušio pri slijetanju na aerodrom Banda Aceh.

Četvorica članova posade helikoptera i šestorica putnika pretrpjeli su ozljede, međutim, svi su u stabilnom stanju prvo prebačeni na svoj matični brod, nosač USS Abraham Lincoln, a zatim na amfibijsko plovilo USS Bonhomme Richard, gdje im je medicinska ekipa pružila stručnu pomoć. Devetorica su se vratila na nosač, dok je zadržan tek jedan.

Unatoč nesreći i istrazi, aerodrom Banda Aceh ostao je otvoren i preko njega se kontinuirano obavlja dostava hrane i lijekova najugroženijima.

BUDIMPEŠTA

Ostavka načelnika

Mađarski načelnik glavnog stožera general pukovnik Zoltan Szenes 6. je siječnja službeno podnio zahtjev za vlastitu ostavku ministru obrane Ferencu Juhaszu. Kao razlog je naveo "konceptualna neslaganja oko upravljanja i zapovijedanja mađarskim oružanim snagama". Ministar je prihvatio Szenesovu odluku, i inicirao da se generala umirovi do 1. veljače. Prema najavama, Szenes će preuzeti posao predavača na univerzitetu za nacionalnu obranu "Zrinyi Miklos". Unatoč tome što je podnio ostavku, u intervjuu koji je dao lokalnom vojnom glasilu Szenes je istaknuo da je "reforma mađarskih oružanih snaga na pravom putu".

PODGORICA

Ubojstvo dočasnika u vojarni

Vojnik vojske SiCG Sadudin Adrović je tijekom straže u noći s 9. na 10. siječnja

smrtno ustrijelio svog nadređenog dočasnika, narednika Jadranka Kandića. Ubojstvu je svjedočio jedan neimenovani vojnik, koji je zajedno s Adrovićem stražario u području podgoričke vojarnje.

Prema priopćenjima, istraga je u tijeku, ali motivi ubojstva još su nerazjašnjeni.

MÜNCHEN

Velika belgijska kupovina

Kraljevina Belgija je 10. siječnja njemačkoj tvornici Krauss-Maffei Wegmann službeno potvrdila narudžbu 220 transportnih vozila tipa Dingo 2. Vrijednost transakcije je oko 170 milijuna eura, s tim da postoji mogućnost narudžbe još 132 istovjetna vozila.

Prva vozila bit će dostavljena potkraj ove, a ostatak u razdoblju do 2011. godine. Vozila se, inače, proizvode u tvornici u Münchenu, uz zajedničku participaciju njemačkih i belgijskih dobavljača.

"Ovaj posao potvrđuje vodeću ulogu naše tvrtke u proizvodnji oklopnih vozila", sa zadovoljstvom je izjavio jedan od direktora KMW-a Frank Haur.

SOFIJA

Preporuke generala Jonesa

Prvi NATO-ov vojnik u Europi, američki general James Jones (lijevo), tijekom svog dvodnevno posjeta Bugarskoj (10. i 11. siječnja) najavio je da će američkom Kongresu prepo-

ručiti "četiri ili pet" vojnih baza u Bugarskoj kao potencijalne točke smještanja američkih trupa u ovom dijelu Europe. Očekuje se da će odluka biti donesena tijekom veljače, a baze koje se spominju kao *kandidati* su Novo Selo na istoku zemlje, zračna baza Bezmer na jugoistoku, baza u luci Bourgas na Crnom moru, Ignatievo blizu Plovdiva, pomorska baza Atia te aerodrom Sarafovo, također u Bourgasu. Prve tri je sam Jones posjetio 11. siječnja, a preostale je naveo načelnik bugarskog glavnog stožera general Nikola Kolev (desno). "Ovdje ne govorimo o uspostavljanju posebnih američkih baza. Ovo je partnerstvo u kojem ćemo imati privilegiju biti zakupnici", želio je istaknuti Jones.

WASHINGTON

Smrt podmorničara

Američka nuklearna podmornica USS San Francisco prošloga se tjedna nasukala 560 kilometara južno od svoje baze na pacifičkom otoku Guam, na putu prema australskoj luci Brisbane. Tom prilikom poginuo je mornar John Allen Ashley (24), a ozlijeđena su još 23.

Nakon nesreće podmornica se uspela vratiti u bazu, a nuklearni reaktor nije pretrpio nikakve štete. Službenih izvješća o uzrocima nes-

reće još nema, tek anonimni izvori govore da je podmornica u punoj brzini, na dubini od oko 120 metara, udarila u podvodnu planinu koja se ne nalazi na kartama američke mornarice.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić,

Josipa Perica

Fotografi: Tomislav Brandt, Davor Kirin,

Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Tajnica redakcije: Jasmina Augustić

tel: 4568-041;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AO Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31.

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojniki.hr>

E-mail: hvojnik@morh.hr

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.

Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2004.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

brigadir Renato Mittermayer, načelnik Sanitetske uprave GSOS-a RH

Preustroj zdravstva je nužan kako bi se zaštitila zdravstvena struka i kako bi se zdravstvo prilagodilo novom konceptu Hrvatske vojske...

Strana 4

Rezultati Programa SPECTRA u 2004. godini

Tijekom protekle godine provedene su 94 tranzicijske radionice, čime je za 14 premašen godišnji plan, a ukupno je radionice pohađalo 1100 izdvojenih osoba. Zaposleno je 228 korisnika Programa, a oko 250 korisnika pokrenulo je vlastitu poslovnu djelatnost

Strana 8

Izdaci za vojne nabave u SAD-u

Planom vojnog proračuna SAD-a za 2005. za kupovinu naoružanja i vojne opreme predviđeno je 74,9 milijarde USD ili 18,61% od ukupnih izdataka. To je smanjenje u odnosu na prethodne dvije godine, ali se već u idućem srednjoročnom razdoblju predviđa porast izdataka za nabavu, iduće godine 79 mlrd USD pa sve do 106 milijardi USD (izraženo u cijinama iz 2005.) koliko bi trebalo izdvajati u 2009.

Strana 20

Oklopljeni kamioni

Suvremena ratna iskustva dovela su do toga da se pri nabavi taktičkih kamiona neizostavno mora misliti i na mogućnost postavljanja oklopa na njih

Strana 21

Naslovnici snimio Davor KIRIN

brigadir Renato Mittermayer

načelnik

Sanitetske uprave GSOS-a RH

- **preventivna i primarna** zdravstvena zaštita moraju biti konstantno dostupne
- **prijedlog formiranja** tri vojno - zdravstvena središta u Zagrebu, Splitu i Osijeku
- **jaka intencija** za slanje vlastitog medicinskog tima u Afganistan

Novi koncept vojnog zdravstva - mobilno, učinkovito i modularno prilagodljivo

Preustroj zdravstva je nužan kako bi se zaštitila zdravstvena struka i kako bi se zdravstvo prilagodilo novom konceptu Hrvatske vojske. To znači da zdravstvo mora imati operativnu spremnost i sposobnost raspoređivanja, s naglaskom na mogućnost brzog i učinkovitog raspoređivanja u zajedničkim operacijama sa snagama saveznika. Cilj preustroja je centralizacija zdravstvenog sustava, jer se tako štedi broj zdravstvenih djelatnika, a uspješno i modularno se pokrivaju sve zadaće zapovjedništava

Leida PARLOV
Snimio Davor KIRIN

Sanitetska uprava GS-a novim prijedlogom ustroja predlaže formiranje tri vojno-zdravstvena središta u Zagrebu, Splitu i Osijeku, koji će omogućiti sve preglede u OS RH, od novačenja, sistematskih pregleda (redovitih, izvanrednih), pregleda za vozače, pirotehničare, za djelatnike koji odlaze u misije, do pregleda za izlazak iz OS RH

Novi koncept Hrvatske vojske treba slijediti i vojno zdravstvo. Ono mora biti mobilno i sposobno brzo i učinkovito odgovoriti na izazove sigurnosnog okruženja. Stoga smo o specifičnostima zdravstva u Hrvatskoj vojsci, nužnosti njegovog preustroja, kao i o ulozi vojnog zdravstva u međunarodnim operacijama, razgovarali s načelnikom Sanitetske uprave GSOS-a RH brigadrom Renatom Mittermayerom.

Kako ocjenjujete položaj zdravstva u Hrvatskoj vojsci danas i zašto je preustroj zdravstva nužan?

Tijekom prošlih godina, za razliku od Domovinskog rata, došlo je do zanemarivanja uloge zdravstva u vojsci i nije se posvećivalo dovoljno prostora njegovom razvoju. Preustroj zdravstva je nužan kako bi se zaštitila zdravstvena struka i kako bi se ono prilagodilo novom konceptu Hrvatske vojske te bilo u mogućnosti realizirati sve zadaće koje će se pred njega u budućnost postavljati. Naime, zdravstvo kao formacija može uskoro biti dodano savezničkim snagama za zadaće zdravstvene evakuacije i spašavanja, a može biti pridodano i civilnim strukturama u slučaju opasnosti

na vlastitom teritoriju, za sigurnost građana, te u bilo kojem obliku osiguranja humanitarne pomoći. Mogu se očekivati i zadaće pomoći susjednim državama, u ublažavanju posljedica međunarodnog terorizma, a može biti ugrađeno i u postrojbe ABKO zaštite. Odluke o preustroju zdravstva Hrvatske vojske temelje se na velikom iskustvu vlastitih zdravstvenih snaga tijekom Domovinskog rata, kao i na opsežnoj komparaciji zdravstvenih sustava modernih vojski svijeta, već članica NATO snaga. Cilj preustroja je centralizacija zdravstvenog sustava. Na taj način se štedi broj zdravstvenih djelatnika, a uspješno i modularno se pokrivaju sve zadaće zapovjedništava.

Modularna prilagodljivost

Kad kažete da se zdravstvo mora prilagoditi novom konceptu Hrvatske vojske, što pod tim podrazumijevate?

To znači da zdravstvo mora imati operativnu spremnost i sposobnost raspoređivanja, s naglaskom na mogućnost brzog i učinkovitog raspoređivanja u zajedničkim operacijama sa snagama saveznika. Zdravstvo OS RH treba imati kontrolu i zapovjedništvo, prikupljanje

informacija, izviđanje, mobilnost, učinkovitost i modularnu prilagodljivost.

Što znači modularna prilagodljivost zdravstva?

Već duži niz godina u vojskama svijeta ne postoji kruta podjela na vojne formacije u zdravstvu, već se sve postrojbe mogu modularizirati iz više segmenata, odnosno slagati u skladu sa zahtjevom ili prosudbom uporabe postrojbe. Temeljni modul je zadan, procijenjen je od nadležne struke koja mora u njegovom formiranju obuhvatiti sve relevantne čimbenike. Jedan modul je npr. liječnik, med. tehničar, med. tehničar ujedno vozač, zdravstveno vozilo određenog tipa i sva potrebna oprema. Procijenivši zadatke, mi te module možemo dodavati ili oduzimati sukladno potrebama u bilo kojoj situaciji. Važno je napomenuti da su moduli 100% funkcionalni, 100% izmjenjivi i 100% mobilni. Naravno da se to načelo primjenjuje i na višim razinama zdravstvene zaštite, npr. specijalističkoj, samo se onda drukčije određuju moduli (specijalistički tim).

Što sve vojno zdravstvo integrira i koji su to specifični zahtjevi zdravstva u OSRH?

Vojno zdravstvo integrira medicinsku, stomatološku, veterinarsku, farmaceutsku, biokemijsku, psihološku i prehrambeno - tehnološku djelatnost i medicinski dio ABKO.

Specifični zahtjevi zdravstva OS RH su kontinuirana vojna obuka djelatnika zdravstva, zbog dobrog poznavanja specifičnosti vojnog zvanja, visokospecijalizirana medicina rada (izrazit utjecaj vojnog zvanja na oštećenja organizma), te visokospecijalizirana specijalistička zaštita u borbenoj potpori, kriznim situacijama, humanitarnim aktivnostima (zlatni sat).

Na čemu se temelji prijedlog novog ustroja zdravstva?

Prijedlog novog ustroja zdravstva Sanitetske uprave GS-a OSRH temelji se na isključivom zdravstvenom osiguranju preventivne, primarne i dijela konzilijarno-specijalističke zaštite unutar vojnog sustava, pritom neisključujući mogućnost oslanjanja na civilni zdravstveni sustav, kad je vojni nedostupan. Preventivna i primarna zdravstvena zaštita moraju biti konstantno dostupne

svim našim snagama, bez obzira na to gdje se djelatnik nalazi.

Tri vojno - zdravstvena središta po novom ustroju

Koje su najvažnije promjene (novosti) u prijedlogu novog ustroja zdravstva?

Sanitetska uprava GS-a novim prijedlogom ustroja predlaže formiranje tri vojno-zdravstvena središta u Zagrebu, Splitu i Osijeku, koji će omogućiti sve preglede u OS RH, od novačenja, sistematskih pregleda (redovitih, izvanrednih), pregleda za vozače, pirotehničare, za djelatnike koji odlaze u misije, do pregleda za izlazak iz OS RH. U središtima će se također od postojećih djelatnika formirati sva zdravstvena vijeća i komisije. Unutar vojno - zdravstvenog središta Zagreb nalazi se Zavod za zrakoplovnu medicinu, u VZS-u Split Zavod za pomorsku medicinu, a u VZS-u Osijek Zavod za medicinu rada kopnene vojske. Cijeli prijedlog temelji se na brzini provedbe zdravstvene zaštite i uštede proračunskog novaca koji se daje vanjskim institucijama. U prijedlog novog ustroja ulaze i liječnici specijalisti koji će osim svog polikliničkog posla u VZS-u biti dodijeljeni u kumulativni radni odnos KBC-u, gdje će redovito prakticirati svoju struku. Također, ti liječnici su nam i čvrsta spona prema civilnim ustanovama i omogućavaju nam brži protok pacijenata koji imaju potrebe za složenu specijalističku zaštitu. U skladu s potrebama Hrvatske vojske oni se mogu izuzimati i dodjeljivati za specijalističke zadatke u međunarodnim mirovnim misijama ili na našem teritoriju.

Tijekom posjeta obišao sam

njemačku vojnu bolnicu

smještenu u kampu

Warehouse.

Svrha posjeta bolnici bila je

da vidimo uvjete u kojima

naši pripadnici kontingenta

imaju zdravstveno zbrinjavanje,

te da vidimo mogućnosti

slanja našeg medicinskog

tima u misiju. Ne moram

reći da su njemački

djelatnici bolnice oduševljeni

mogućnošću da im naši

liječnici i medicinski tehničari

dođu u pomoć

Prigodom posjeta njemačkoj vojnoj bolnici u kampu Warehouse u Kabulu

Prijedlogom novog ustroja predviđeno je i formiranje zapovjedništva zdravstva. Koje bi bile njegove zadaće?

Zapovjedništvo zdravstva mora usklađivati svoje kapacitete, sredstva i strukture, kako za potporu vlastitih oružanih snaga, tako i sa stranim partnerima, te pri tome svakako treba izbjegavati dupliciranje. Zapovjedništvo zdravstva će centralizirati sve snage vojnog zdravstva i na taj će se način najracionalnije i najučinkovitije upravljati ljudskim i materijalnim potencijalima.

Kako ocjenjujete dosadašnju suradnju sa civilnim zdravstvenim ustanovama i mogu li se i tu očekivati neke novine?

Civilne zdravstvene ustanove su u samome početku Domovinskog rata zapravo bile baza i ishodište vojnog zdravstva. Dio medicinskog kadra tih ustanova formirao je vojni sanitet i sve ustanove su prešle na rad u ratnoj shemi zdravstva. Umreženost civilnih medicinskih centara u bivšem sustavu pogodovala je brzoj organiziranosti, te se preko Kriznog stožera zdravstva ubrzo sve ustanove stavljaju u organizirani sustav. Kako smo u jedinstvenom integriranom sustavu zdravstva, a i temelj osiguranja je zajednički preko HZZO-a, suradnja sa civilnim ustanovama je dobra, ali uz osjećaj da slabo participiramo njihove potencijale, koje po zakonskoj regulativi možemo. Naša je tendencija da što više ovladamo tim prostorom na obostrano razumijevanje i suradnju. Suradnja sa civilima je iznimno znanstveno važna. Samo na taj način naši će liječnici pratiti struku.

Na nedavno održanom sastanku dočasnika zdravstvene struke rekli ste da posljednjih nekoliko godina postoji trend odljeva zdravstvenog osoblja iz OS-a. Kako to mislite spriječiti?

Zdravstvo OS RH mora imati kvalificirane i visoko-motivirane ljude koji su sposobni odgovoriti na izazove sigurnosnog okruženja koji po-

staju sve kompleksniji. Atraktivnost vojno - zdravstvene karijere mora biti osigurana kako bi se omogućilo natjecanje sa civilnim zdravstvom, te privlačenje novih, mladih kadrova. Potrebno je strogo definirati i bodovati napredovanje zdravstvenog kadra kroz OS RH radi izbjegavanja svih nepravilnosti, od dodjela činova do napredovanja na zapovjedne i strukovne dužnosti. Punu pozornost je potrebno posvetiti i dočasničkom kadru, medicinskim tehničarima te i njih u potpunosti uključiti u temeljnu zadaću, liječe-

nje i njegu pacijenata. Medicinski tehničari će u potpunosti, preko svoje uspravnice u dočasničkom lancu, pratiti sve pozitivne promjene prijedloga novog ustroja, kako u činovima, tako i u svom strukovnom napredovanju.

Priprema medicinskog tima za Afganistan

Nedavno ste se vratili iz Afganistana gdje ste posjetili njemačku bolnicu. Koja je bila svrha posjeta?

Da, bio sam u posjetu našem kontingentu vojne policije zajedno s načelnikom GSOS-a RH, ravnateljem VSA i načelnikom Uprave VP-a. Tijekom posjeta obišao sam njemačku vojnu bolnicu smještenu u kampu

Warehouse. Bolnica je golema i smještena je pod šatorima. Ima svu potrebnu opremu za samostalno funkcioniranje na terenu. Postoje prijemni odjeli, svi laboratoriji, sva oprema za dijagnostiku, operacijske dvorane, sobe za intenzivnu njegu, itd. Razinu opremljenosti možete najbolje osjetiti kad vidite da imaju CT uređaj koji kod nas imaju samo veliki centri. Svrha posjeta bolnici bila je da vidimo uvjete u kojima naši pripadnici kontingenta imaju zdravstveno zbrinjavanje, te da vidimo mogućnosti slanja našeg medicinskog tima u misiju. Ne moram reći da su njemački djelatnici bolnice oduševljeni mogućnošću da im naši liječnici i medicinski tehničari dođu u pomoć. Taj tim bi bio neovisan o zajedničkom timu iz A3 (Američko - jadranske povelje).

Kako teku pripreme oko slanja zajedničkog hrvatsko-makedonsko-albanskog medicinskog tima u Afganistan?

Pripreme za zajednički tim: hrvatsko-makedonsko-albanski iz A3 intenzivirane su. Nedavno smo imali zajedničku vježbu u Makedoniji koja je služila za upoznavanje ekipa i za usvajanje određenih standarda i zajedničkih procedura u funkcioniranju. Do osmog mjeseca, kada se predviđa slanje tog tima u Afganistan, planiraju se još dva seminara, jedan u Albaniji i jedan u Makedoniji te jedna vježba u Hrvatskoj, i to u šestom mjesecu na poligonu Gakovo, gdje bi se definitivno provjerila spremnost tima, od postavljanja medicinskog šatora, vježba s ranjenicima i njihovo helikoptersko izvlačenje, snalaženje zdravstvenog osoblja u prirodi, vježba iz uporabe zaštitnih ABKO sredstava, uporaba naoružanja za osobnu zaštitu i vježba za uporabu sredstava veze.

Osim tog zajedničkog tima, postoji jaka intencija za slanje vlastitog tima, dakle isključivo našeg, i to u sklopu hrvatskog kontingenta. Za te ljude pokušavamo naći radna mjesta u njemačkoj bolnici, a smještaj u našem kontingentu. ■

Osim tog zajedničkog tima, postoji jaka intencija za slanje vlastitog tima, dakle isključivo našeg, i to u sklopu hrvatskog kontingenta. Za te ljude pokušavamo naći radna mjesta u njemačkoj bolnici, a smještaj u našem kontingentu. ■

Ministar Rončević na konferenciji za novinare u MORH-u

Postupak nabave bio je sukladan zakonu

Kako bi javnost dobila pravovaljane informacije o okolnostima i postupcima nabave 39 vojnih kamiona, na koje je potrošeno 35 milijuna kuna, ministar obrane Berislav Rončević sa svojim je pomoćnicima u MORH-u 10. siječnja održao tiskovnu konferenciju.

Tom je prilikom kazao kako je Glavni stožer, kao krovno tijelo hrvatskih oružanih snaga, uključen u definiranje prioriteta i tehničko-taktičkih karakteristika sredstava koja se za OS nabavljaju, međutim on ne odabire dobavljača. Rončević ističe kako je zadovoljan učinjenim, jer smo, kaže, "ovim poslom bar donekle otklonili zaostatak i nedostatak u smislu tehničke opremljenosti hrvatskih oružanih snaga." Istaknuo je kako je čitav postupak oko nabave rađen u skladu s proračunom, zakonom i u skladu sa zakonom o javnoj nabavi, te odbacuje sve špekulacije i tvrdnje da je prilikom kupnje kršen bilo koji propis u Republici Hrvatskoj. Dodao je još kako bi bilo katastrofalno

ne iskoristiti i to malo sredstava koja su na raspolaganju.

Pomoćnik Ivo Bačić izvijestio je o detaljima pripreme posla, a pomoćnik za financije Josip Budimir obrazložio je elemente zakona o provedbi državnog proračuna. Ministar je još objasnio kako je time riješeno nepotrebno trošenje novca na popravke starih kamiona, za koje, kaže, nema ni dijelova, te je to, ističe, početak rješavanja potreba oružanih snaga u dijelu kamionskog programa.

Na kraju je ministar najavio otvorene razgovore o toj temi s načelnikom Glavnog stožera, a potom i s Predsjednikom Republike.

J. PERICA

snimio D. KIRIN

Hrvatski časnik zamjenik šefa misije UNMOGIP

Pred odlazak brigadira Tomislava Pavičića u misiju UNMOGIP u Indiju i Pakistan, gdje će biti postavljen na dužnost zamjenika zapovjednika misije, na razgovor ga je primila pomoćnica ministra Jelena Grčić Polić.

Brigadir Pavičić prvi je časnik iz naših oružanih snaga postavljen na tako visoku dužnost, čime, što je istaknula i Grčić Polić, naše oružane snage potvrđuju kvalitetu naših časnika i dobru obučenost. Brigadiru Pavičiću, koji je u Indiju otputovao 5. siječnja, nakon 2001. godine u Sijera

Leoneu ovo je drugi odlazak u misiju u kojoj će boraviti godinu dana. Pomoćnica Grčić Polić izrazila je ponos što nakon proslavljene 5. obljetnice slanja naših pripadnika u mirovne misije UN-a sada svemu dodajemo i ovako visoko pozicioniranu ulogu jednog našeg časnika.

J.P.

snimio T. BRANDT

Doniran minibus Domu za nezbrinutu djecu

U Domu za nezbrinutu djecu Caritas Zagrebačke nadbiskupije, obavljena je 11. siječnja primopredaja minibusu marke Ford (Galaxy).

Riječ je o donaciji u sklopu potpore koju Caritasovom Domu za nezbrinutu djecu pruža strano vojno osoblje akreditirano u RH, među kojima i nositelj svečanosti te primopredaje, Regionalno središte za pomoć u verifikaciji i provedbi kontrole naoružanja (RACVIAC). U nazočnosti veleposlanika Savezne Republike Njemačke u RH, Jürgena Staksa, te njemačkog vojnog izaslanika u RH, pukovnika Wolfganga Schulza, ravnatelj

RACVIAC-a, brigadni general Stergios Papatotis uručio je ključeve minibusu, donacije financirane sredstvima Sa-

vezne Republike Njemačke, ravnateljici Caritas Zagrebačke nadbiskupije, Jeleni Brajši. Uz riječi zahvale na velikodušnoj donaciji, ravnateljica je istaknula važnost svake pomoći onima kojima je ona najpotrebnija. Osvrnuvši se na 35 godišnji rad Caritas Jelena Brajša je napomenula kako je u njihovim domovima dosad zbrinuto oko 4500 djece, što svakako govori u prilog požrtvornosti djelatnika, ali i osjetljivosti za tu problematiku mnogih donatora, među kojima sada i RACVIAC-a. Zahvalivši na donaciji koja će uvelike olakšati skrb o najmlađima, šticecima Doma, Brajša je istaknula nadu i za buduću suradnju na dobrobit najpotrebitijih. Klub vojnih izaslanika u Zagrebu (KVIZ), koji okuplja strane vojne izaslanike akreditirane u RH, namjerava tijekom ove godine pružati potporu Caritasovom domu za nezbrinutu djecu sličnim akcijama, kao što je npr. dobrotvorni bal u hotelu "Westin", koji će biti organiziran u travnju, a u svrhu prikupljanja sredstava za proširenje Caritasova doma.

A. DEČAK

snimio D. KOVIČ

Rezultati Programa SPECTRA u 2004. godini

Kvalitetan sustav tranzicije i zbrinjavanja - jamstvo kvalitete personalnog upravljanja

Tijekom protekle godine provedene su 94 tranzicijske radionice, čime je za 14 premašen godišnji plan, a ukupno je radionice pohađalo 1100 izdvojenih osoba. Zaposleno je 228 korisnika Programa, a oko 250 korisnika pokrenulo je vlastitu poslovnu djelatnost

Pripremila Josipa PERICA

Tijekom protekle godine Program tranzicije i zbrinjavanja izdvojenog osoblja - SPECTRA postigao je standarde koje je postavila "Bonska internacionalna organizacija za tranziciju", a težište rada s izdvojenim osobljem i osobljem u procesu tranzicije bilo je na stručnom osposobljavanju za drugu karijeru te pomoć pri samozapošljavanju i zapošljavanju.

U protekloj godini ukupno je ođaslano 7300 pozivnih pisama izdvojenom osoblju za uključenje u Program. Svi personalni djelatnici OS-a i MO-a su educirani, provedene su ukupno 94 tranzicijske radionice, koje je pohađalo 1100 izdvojenih osoba, a polaznici su to ocijenili više nego pozitivno.

Osim potpore preko SPECTRA-e, izdvojene osobe s područja pogođenih ratom dobivaju nove mogućnosti, dodatne oblike pomoći prilikom zapošljavanja ili samozapošljavanja, a sve to preko uključivanja u Program reintegracije izdvojenog osoblja MORH-a koji se provodi u suradnji s Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM).

Rast zanimanja za program stručnog osposobljavanja

Program se prilagodio i onima koji se odlučuju za drugu karijeru putem samozapošljavanja, ili se namjeravaju ponovno zaposliti. Tako se

Programom informacija o obrtu, malom i srednjem poduzetništvu, a koji se provodi u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva koristio veliki broj onih koji su se odlučili za samozapošljavanje preko savjetovanja u odsjecima za tranziciju. Program savjeto-

■ Kroz tranzicijske radionice prošlo je oko 1100 izdvojenih osoba

vanja i pomoći pri zapošljavanju koristilo je ukupno njih 400. Znatan porast zainteresiranosti zabilježio je Program stručnog osposobljavanja, dok se preko Programa zapošljavanja u protekloj godini zaposlilo 228 korisnika.

Valja istaknuti da je oko 250 korisnika Programa pokrenulo vlastitu poslovnu djelatnost, a najčešći oblici su obrt i poljoprivredno gospodarstvo. O njihovom uspjehu osobno su se imali prilike uvjeriti savjetnici koji su provodili terenska savjetovanja.

Iniciranje poduzetničkih inkubatora

Proteklu godinu obilježilo je i iniciranje poduzetničkih inkubatora,

ali i projekt reintegracije izdvojenog osoblja MORH-a - PRIOM, u koji je uključeno 912 korisnika, od kojih je 480 potpisalo i ugovor s Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) o korištenju nekog od oblika potpore. IOM je, naime, omogućio potporu u obliku profesionalne

opreme, nabave alata, stada ili jata, te stručno osposobljavanje. Zahvaljujući sredstvima Norveške i Nizozemske vlade, taj se Projekt, pokazavši se iznimno poticajnim za samozapošljavanje, nastavlja i ovu godinu.

Međunarodne aktivnosti vezane uz tranziciju obuhvaćaju niz bilateralnih i multilateralnih sastanaka, prezentacija, na kojima je predstavljen

Program SPECTRA-e i naša iskustva u vojnoj tranziciji. SPECTRA je, istaknimo, predstavljena i pred Paktom stabilnosti a djelatnici Odjela za tranziciju članovi su Radne grupe za tranziciju i prekvalifikaciju pri DCAF-u (*Democratic control of armed forces*) u kojoj vrlo aktivno sudjeluju. Također, inicirano je da se u sklopu izmijenjene misije RACVIAC-a utemelji Središte za tranziciju i prekvalifikaciju kao središte za sve zemlje regije. Za kraj, istaknimo još kako je kvalitetan sustav tranzicije i zbrinjavanja važan kako za izdvojene osobe, tako i za vojni sustav kao jamstvo kvalitetnog personalnog upravljanja i novčenja. ■

Božić u Kabulu

Ovo slavljenje Božića ostat će u našim sjećanjima kao nešto posebno. Ponos što sudjelujemo u ovoj mirovnoj misiji nadvladavao je tugu koja nas je podsjećala da smo daleko od svojih najmilijih...

Iz Afganistana Predrag MIKULIĆ

Na Badnjak je u podnožju našeg božićnog drvca bilo sve više darova koje su pripadnici hrvatskog kontingenta ostavljali s natpisima imena svojih kolegica i kolega. Kako ovaj Božić nismo mogli provesti sa svojim obiteljima, ovdje smo našli svoju novu, privremenu obitelj koju je činio naš hrvatski kontingent. Ovo slavljenje Božića ostat će u našim sjećanjima kao nešto posebno. Ponos što sudjelujemo u ovoj mirovnoj misiji nadvladavao je tugu koja nas je podsjećala da smo daleko od svojih najmilijih.

Badnja večer i ponoćna misa u kampu Invictia

Badnjak je obilježen u skladu s našim običajima. Tim za pripremu ručka bio je određen. U popodnevnim je satima zapucketala vatra u našem grill-roštilju i pistrve, koje su za ovaj dan bile posebno naručene, uskoro su bile poslužene u našem living roomu. Nakon ručka većina pripadnika se povukla u svoje sobe, a predvečer se opet okupismo prije odlaska na ponoćku. Ponoćna misa na kojoj smo bili održavala se u talijanskom dijelu kampa Invictia, koji je smješten preko puta našeg kampa Warehouse. Prostorija za božićno misno slavlje bila je puna do posljednjeg mjesta. Naši domaćini, Talijani bili su najbrojniji, a pored nas su bili i Grci, poneki Nizozemac, Irac, itd. Misno slavlje ponoćke izgledalo je gotovo indentično našem, hrvatskom, jedina je razlika bila ta što se misa služila na talijanskom jeziku. Osim toga, bilo je neobično što je cijela prostorija bila ispunjena maskirnim vojničkim odorama, a uz oltar je na blagoslov simbolično prineseno naoružanje i vojna oprema. Talijani su imali iznimno uvježban pjevački crkveni

zbor, a mi smo se s njima smjenjivali otpjevavši neke od hrvatskih božićnih pjesama. Naš je zbor uvježbao satnik Siniša Marolt, koji nas je, pjevajući s nama, pratio na gitari. Nemoguće je bilo ne osjetiti posebne emo-

■ Ponoćna misa s kolegama

cije koje su uz zajedničku pjesmu i molitvu ispunile cijelu prostoriju.

Nakon ponoćke, ponovno smo se okupili u svom kampu. Nizale su se pjesme, jedna za drugom. Otvorili smo poklone koji su čekali ispod božićne jelke, a svaki je pripadnik dobio barem po jedan. Pridružili su nam se naši internacionalni prijatelji, tako da je tu bilo Nijemaca, Makedonaca, Danaca, Nizozemaca, itd. Najveće iznenađenje je bio naš simpatični gost iz Irske, koji je donio svoj nacionalni instrument, pa kada je zasvirao na gajdama još je više "podigao" dobro raspoloženje. Božić se slavio do kasno u noć, a sutradan smo se okupili na zajedničkom ručku, kao jedna velika obitelj, kako i priliči ovom blagdanu.

"ISAF News"

Listam posljednje brojeve izdanja "ISAF News". Naslovi koji prevladavaju odnose se na obnovu Afganistana, u čijoj pomoći sudjeluje i ISAF kroz PRT timove (Province Reconstruction Team). Slijede naslovi o izgradnji novog sportskog centra, o održanoj biciklističkoj utrci, ponovnom otvaranju kabulskog golf kluba, koji je ukinut za vrijeme talibanske vlasti, o otvaranju iran-

ske-afganistanskog mosta, inauguraciji novog auditorijuma kabulskog sveučilišta, itd. Pored još uvijek nezaobilaznih vojno-sigurnosnih tema, navedeni naslovi sve više dominiraju. "ISAF News" je tiskan na engleskom, uz prijevod arapskim pismom, na lokalnom jeziku. Čita se od posljednje stranice, prema početku, gledano iz naše perspektive. Nadajmo se da će ovaj Božić donijeti novi početak svima onima kojima je potreban, posebice u ovoj zemlji gdje i mi dajemo svoj obol miru. Sretih brigadnog generala Waltera Spindlera, zapovjednika kabulske multinacionalne brigade (KMNB). Reče mi da je primio nekoliko božićnih čestitki od afganistanskih sigurnosnih partnera, što ga osobito veseli i što je svakako obećavajuće. General kaže da to vidi kao dobar znak, kao da ovdje narod uviđa kako je potrebno živjeti zajedno s drugima, te da bez međusobnog uvažavanja i tolerancije nema ni mira ni boljeg života kojemu svi težimo. Nadajmo se da ovaj Božić, sa svojim porukama mira i pomirbi među ljudima, Afganistanu donosi bolja vremena i sretnije dane. ■

Blagdani u Poonchu

Poonch je planinski gradić s oko 20 000 stanovnika na indijskoj strani Kašmira, oko tri kilometra udaljen od kontrolne crte. Baksuz kakav jesam, tu su me strpali samog, čučim po cijeli dan u mračnom uredu i prenosim radioporuke. Već se vidim na centrali kad se vratim kući...

Iz Indije Davor ČULJAK

Poonch je udaljen od Jammua dvjestotinjak kilometara ili desetak sati zanimljive vožnje. Putem možete mnogo toga naučiti čitajući mudre izreke na pločama i kamenim pločama. *"After whisky driving risky"*, "Ako voliš svoju ženu, razvedi se od brzine", *"Safety first speed next"*, "Budi nježan u mojim zavojima", "Put do sreće stalno se rekonstruirati". Najmudrija je zasigurno *"You are not looking the road"*. Ova zadnja me podsjetila na vozača koji je pogazio neku babu. Pita ga sudac: "Zašto ste vozili 80, kada imate znak da je dopušteno 40?". A čestiti Ferdo mu iskreno odgovara: "Pa, ne mogu ja voziti i gledati znakove, družite sudija!"

Provalija s onima koji nisu čitali poruke

Dobrim dijelom puta bit ćete dio majmunskog svijeta. Ta divna stvorenja familijarno će se češati, trijebiti i sunčati na zidicima uz cestu, skakati po drveću ili sjediti mrtvo hladno i folirati da vas ne gledaju. Dovoljno je da se zaustavite i izađete iz auta, eto ih, opreznici ali radoznali, da provjere nosite li kakvu kuru kruha. Prolaziti ćete kroz pitome brežuljkaste predjele u kojima je još uvijek ljeto i priroda diše punim plućima, a cijelim putem u daljini, prema Surankotu, bijelit će se nepregledni lanci gorostasnih planina pod snijegom. Vozit ćete se u konvoju indijske vojske, bez obzira na to što službeno s njim niste krenuli, jer je tijekom dana od Jammua do Pooncha valjda sve na cesti jedan veliki nepregledni konvoj, i uvjerit ćete se odmah da je uzalud bilo koga pretjecati. Uz cestu, u provaliji, svaki put je nekoliko nestrpljivih

koji nisu čitali poruke i koji su neplanirano završili putovanje baš ovdje. Cijelim putem pratit će vas zvuk zviždaljki kojima se koriste vidljivi i nevidljivi indijski vojnici kako bi obavijestili da putem ide vojno vozilo. I vidjet ćete masu vojnika, sa crnim maramama spuštanim niz leđa, poput pustinjaških jahača, okrenutih prema šumi, uvijek s prstom na obaraču.

Murija u kuhinji

Poonch je planinski gradić s oko 20 000 stanovnika na indijskoj strani Kašmira, oko tri kilometra udaljen od kontrolne crte. Ako trčite ne-

ostalu zimsku opremu odmah sam se prehladio. Kuhar, koji se zove Murija, šeta po kuhinji, ledenoj poput hladnjače, u nekakvoj najlonskoj maskirnoj jaknici i japankama na nogama. Kad god ga vidim, i kad nije hladno, smrznem se od njega. Od engleskog zna reći: *"Sir, lunch"* i *"Never mind"*. Kad nešto objašnjava govori hindu, samo glasnije. Tako da kad razgovaramo, obojica se uglavnom deremo. A šulja se kao Indijanac. Sjedim za računalom, radim nešto, kad odjednom iza uha urlik: *"Siiir! Luu-unch!"*. Da ti se žile slede! Zovem ga neki dan, Muuuriijaaa, malo je

naglud, pa moram glasnije. A i ja, kad god ga tako zovem, počnem trčati na drugu stranu. To je valjda normalno. Ima li još itko u našim krajevima tko više "murija", a da ne počne bježati. Stiže Murija, dajem mu komad svinjetine da napravi ručak, a on izbeljio vodene začudene oči u mene, kao moj Štef iz Zagorja nakon dvadesetosmog gemišta. Vrti glavom, zatvara nos. On da to pravi?! Fuj! Maše

rukama, kao da leti. Opet kokoš, znači. Stižu i Taran Lal i Ajendra. Oni ne jedu ni piletinu. Dobro je da su oni vozači, a ne kuhari. Pa, hoću li ja to novogodišnje blagdane s rižom proslaviti, ljudi moji? ■

Neplanirani završetak putovanja

oprežno naokolo, a indijski stražari vas mlako pokušaju zaustaviti, natrčat ćete ravno na dvostruku žičanu ogradu visoku oko 2,5 metra. Baksuz kakav jesam, tu su me strpali samog, čučim po cijeli dan u mračnom uredu i prenosim radioporuke. Već se vidim na centrali kad se vratim kući. Kad nisu uključeni generatori, napon gradske struje je tako slab, kada je uopće ima, da žarulja svijetli kao svijeća, a nema šanse da električna grijalica radi. S obzirom na to da je dnevna temperatura sada koncem prosinca plus trideset, a noćna ispod nule, kao svi stari ljudi koji ne nose duge gaće i

Majmuni - uobičajena slika uz cestu

Smjena naših promatrača u misiji

Po starom običaju na TS-u Mijek se za novopridošlog promatrača organizira *party* dobrodošlice pa je tako bilo i za mene. Nakon pojedinačnog predstavljanja, na zahtjev novih prijatelja trebao sam ispričati jednu šalu te otpjevati jednu hrvatsku pjesmu. Bila je to Oliverova "Cesarica". Nakon toga uslijedila je inaicijacija s pijeskom

Iz Zapadne Sahare Karlo Pilko

Odlazak iz zagrebačke zračne luke Pleso bio je prožet čudnim osjećajima. Tuga zbog napuštanja najmilijih, ali i neko potajno zadovoljstvo zbog pružene prilike da odgovorimo novim izazovima i budemo jedni od onih koji će među mnogim vojskama svijeta predstavljati Hrvatsku. Već kod slijetanja zrakoplova u zračnu luku Casablanca, dalo se naslutiti kako smo sve ono poznato ostavili za nama. Naizgled čudni ljudi, jezik koji poznajemo samo s televizije, čudni običaji.... To je vjerojatno ono što se naziva kulturološkim šokom.

Odlazak na *team siteove*

Putovanje iz Casablanace nastavili smo za Laayoune gdje se nalazi zapovjedništvo misije. U zračnoj luci dočekali su nas naše kolege koje smo došli zamijeniti. Goran i Čobo bili su vrlo zadovoljni kada su nas ugledali u hrvatskim odorama s trobojnicom na ramenima. Nakon srdačnih pozdrava uputili smo se u hotel i zadržali se u razgovoru i prikupljanju novih, nama, važnih informacija. Idući dan otpočeli smo s ulaznim procesom, a Goran i Čobo s izlaznim. Ulazni proces ustvari je kratko brifiranje o svim segmentima rada i dužnostima vojnih promatrača koje nas očekuju. Sastavni dio bilo je i polaganje vozačkog ispita. Polagalo se na ulicama koje baš i nemaju pravila, a pješački prijelazi i ostala signalizacija više je na ulicama radi vizualnog doživljaja nego svrsishodnosti. Naravno, obojica smo bili uspješni i uskoro

smo dobili svoje vozačke dozvole. Nakon svih brifiranja i papirologije, primio nas je mađarski general Gyorgy Szaraz, zapovjednik vojnog dijela misije. U kratkom razgovoru, istaknuo je kako je izrazito zadovoljan radom svih dosadašnjih hrvatskih promatrača te nam je poželio sreću i uspjeh u radu. Zadnju večer

■ Srdačan doček na TS-u Mijek

u Laayouneu prije odlaska na *team siteove* (TS) (Robert je dobio raspored u Sjeverni sektor na TS Mahbas, a ja u Južni na TS Mijek), proveli smo opskrbljujući se posljednjim sitnicama.

Oliverova "Cesarica" i inicijacija pijeskom

Dolazak na TS Mijek nakon turbulentnog leta Antonovim-24 i MI-8, bio je više nego ugodno iznenađenje. Srdačan doček koji su priredili pripadnici TS-a i zapovjednik bio je uvod u novo poglavlje moje karijere. Slijedio je obilazak prostorija i smještaj u jednokrevetnoj sobi. Iznenadio sam se kada sam vidio da je svima osigurana soba s klimatskim uređajem, radnim stolom, ormarom, radijatorom i naravno krevetom. Po starom običaju na TS-u

Mijek se za novopridošlog promatrača organizira *party* dobrodošlice pa je tako bilo i za mene. Nakon pojedinačnog predstavljanja, na zahtjev novih prijatelja, trebao sam ispričati jednu šalu te otpjevati jednu hrvatsku pjesmu. Bila je to Oliverova "Cesarica". Uslijedila je potom inicijacija s pijeskom, što otpri-

like znači da sam morao 75 kilograma pijeska iz kampa prebaciti rukama izvan ograde. Nakon tog službenog dijela prijama u ekipu Mijeka (bisera Južnog sektora), s ponosom sam u dnevnom boravku izvjesio hrvatsku zastavu jer sam prvi Hrvat koji je ovdje dobio dužnost. Već sutradan, zbog nedostatka ljudi, čekala me prva pustinjaška ophodnja. Prvi dani prolaze nevjerojatno brzo. Temeljita brifi-

ranja i nove zadaće kratili su mi vrijeme. Sve to uz redovite dužnosti vozača, časnika zaduženog za doček helikoptera, časnika za generatore, službujućeg časnika, dovelo je do toga da bi, doista umoran, otišao na spavanje već u 21,00 sat.

Vežu s bojnikom Glavinom održavam preko Interneta i telefona. Kako čujem i on se vrlo brzo i dobro snašao. Prolazi vrijeme pa je stigla i Badnja večer. Kako bi se stvorila obiteljska atmosfera, ekipa sa TS-a Mijek, pripremila je roštilj uz obvezno pjevanje božićnih pjesama. Iako nas je tu večer samo četvero od nas 12 čekalo Božić i ostali su zajedno s nama sudjelovali u slavlju. Torta koju smo sami pripremili, pečenje, po koje pivo i pjesma stvorili su obiteljski ugođaj. Uostalom, sada i jesmo jedna velika obitelj. ■

Medalje Ujedinjenih naroda dodijeljene pripadnicima oružanih snaga Republike Hrvatske (II)

Znak priznanja za sudjelovanje u mirovnoj misiji

Medalja Ujedinjenih naroda dodjeljuje se kao znak priznanja pripadnicima vojnih i policijskih postrojbi koje su sudjelovale u sklopu mirovne ili promatračke misije UN-a, pripadnicima međunarodnih vojnih, policijskih i promatračkih postrojbi, u skladu s kriterijima utvrđenim za određenu misiju

Siniša POGAČIĆ

Medalja za pripadnike UNMEE

(United Nations Mission Ethiopia and Eritrea)

Usvajanjem rezolucije Vijeća sigurnosti 1320 od 15. rujna 2000. godine osnovana je misija

UNMEE, radi nadgledanja prestanka neprijateljstava između etiopske i eritrejske strane, pomoći pri nadgledanju pridržavanja postignutih sporazuma u svezi s primirjem, kao i nadgledanja razdvajanja i dislokacije njihovih oružanih snaga. Medalja za mirovnu misiju UNMEE utemeljena je u siječnju 2000. godine.

Minimalni uvjet za dobivanje medalje za mirovnu misiju UNMEE jest devedeset dana provedenih u njoj.

Vrpca za medalju UNMEE široka je 35 mm, svijetloplave je boje koja simbolizira UN. U središnjem dijelu vrpce nalaze se dvije sivo-bijele pruge širine 5,5 mm svaka, između kojih je smještena zelena pruga širine 2 mm. Sivo-bijela boja simbolizira religioznu slobodu i prirodnu surovost zemlje (prostora, krajolika), a zelena boja simbolizira nadu i plodnost.

Države iz kojih su pripadnici vojnih ili policijskih postrojbi sudjelovali u

međunarodnoj mirovnoj misiji UNMEE-a: Alžir, Austrija, Bangladeš, Francuska, Gana, Hrvatska, Italija, Jordan, Kanada, Kina, Kenija, Malezija, Nepal, Nizozemska, Norveška, Peru, Poljska,

Rumunjska, Španjolska, Švedska, Švicarska, Tunis, Ukrajina, Tanzanija, Urugvaj i Zambija.

Oružane snage Republike Hrvatske su od 2001. do 2003. godine sudjelovale u mirovnoj misiji UNMEE-a s pet vojnih promatrača tijekom godišnje rotacije, a broj je 2004. godine povećan na sedam vojnih promatrača.

Medalja za pripadnike MINURSO

(United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara - Mission des nations pour le referendum dans le Sahara Occidental)

Mirovna misija MINURSO je ustanovljena u svibnju 1991. godine. Ona omogućava ljudima iz Zapadne Sahare da slobodno izaberu između integracije s Marokom ili neovisnosti.

Vrpca za medalju MINURSO široka je 35 mm,

pješčano je smeđe boje koja simbolizira Saharu, ovičena je uzduž ruba svake strane s jednom svijetloplavom prugom širine 5 mm, koja simbolizira snage UN-a.

Minimalni uvjet za dobivanje medalje za mirovnu misiju MINURSO je devedeset dana provedenih u njoj.

Države čiji pripadnici su sudjelovali u misiji MINURSO: Argentina, Australija, Austrija, Bangladeš, Belgija, Egipat, Salvador, Finska, Francuska, Gana, Grčka, Gvineja, Honduras, Hrvatska, Indija, Irska, Italija, Kanada, Kina, Kenija, Malezija, Niger, Nigerija, Norveška, Pakistan, Peru, Poljska, Portugal, Koreja, Rusija, Švicarska, Tunis, Velika Britanija, SAD, Urugvaj i Venezuela.

Oružane snage Republike Hrvatske od 2002. godine sudjeluju u mirovnoj misiji MINURSO s dva vojna promatrača tijekom godišnje rotacije.

Medalja za pripadnike UNMIL-a

(United Nations Observer Mission in Liberia)

Mirovna misija UNMIL je osnovana za prostor Libe-

rije 22. rujna 1993. godine rezolucijom Vijeća sigurnosti 866, radi primanja izvješća i istraživanja svih izvješća koja ukazuju na povrede sporazuma o prekidu vatre između zaraćenih snaga, kao i izvješćivanja Vijeća za povrede i glavnog tajnika UN-a o povredama sporazuma.

Medalja za mirovnu misiju UNMIL ustanovljena je u ožujku 1994. godine, a minimalni uvjet za njezino dobivanje je devedeset dana provedenih u misiji.

Vrpca za medalju UNMIL široka je 35 mm, u njenom središnjem dijelu nalazi se svijetloplava pruga širine 11 mm, koja simbolizira UN, a obrubljena je uzduž svake strane bijelim prugama širine 6 mm, koje simboliziraju mir. Uz lijevi rub vrpce nalazi se crvena pruga širine 6 mm koja simbolizira ljudsku žrtvu, krv, krvoproliće, a uzduž desnog ruba vrpce nalazi se pruga tamnoplave boje, širine 6 mm, koja simbolizira obalu Atlantskog oceana.

Države čije su postrojbe ili pripadnici sudjelovali u mirovnoj misiji UNMIL: Austrija, Bangladeš, Brazil, Češka, Egipat, Gvineja Bisau, Hrvatska, Mađarska, Indija, Jordan, Kenija, Kina, Kongo, Malezija, Ne-

pal, Nizozemska, Pakistan, Poljska, Rusija, Slovačka, Švedska i Urugvaj.

Oružane snage Republike Hrvatske od 2003. godine sudjeluju u mirovnoj misiji UNMIL-a s po troje stožernih časnika u svojstvu vojnih promatrača.

Medalja za pripadnike UNFICYP

(United Nations Peacekeeping Force in Cyprus)

Mirovna misija UNFICYP je ustanovljena u ožujku 1964. godine radi sprječavanja sukoba između turskog i grčkog stanovništva Cipra, te za održavanje javne sigurnosti i normalizacije odnosa. Od nemira 1970. godine mandat misije uključuje i nadgledanje primirja i održavanje tampon zone između Nacionalne garde Cipra (Grci) i Turske, odnosno ciparskih Turaka.

Vrpca za medalju UNFICYP široka je 35 mm, u njenom središnjem dijelu smještena je bijela pruga širine 9 mm koja simbolizira mir, obrubljena je tamnoplavim prugama širine 2 mm koje simboliziraju Sredozemno more, a uzduž svake strane ruba vrpce smještena je po jedna svijetloplava pruga širine 11 mm, koje simboliziraju snage UN-a. Minimalni uvjet za dobivanje medalje UNFICYP je tri mjeseca provedena u misiji.

Države čije su postrojbe ili pojedinci sudjelovali u mirovnoj misiji UNFICYP: Austrija, Argentina, Brazil, Danska, Finska, Hrvatska, Mađarska, Indija, Irska, Kanada, Nizozemska, Slovenija, Švedska i Velika Britanija. U navedenoj mi-

siji sudjelovali su i civilni policajci iz sljedećih država: Australije, Austrije, Danske, Novog Zelanda i Švedske.

Oružane snage Republike Hrvatske od rujna 2004.

godine sudjeluju u mirovnoj misiji UNFICYP s dvojicom hrvatskih časnika u sklopu slovačkog kontingenta.

Medalja za pripadnike MINUSTAH

(United Nations Stabilization Mission in Haiti)

Na temelju rezolucije Vijeća sigurnosti UN 1542 od 30. travnja 2004. godine osnovana je stabilizacijska misija UN-a na Haitiju s početkom djelovanja 1. lipnja 2004. godine.

Vrpca za medalju MINUSTAH široka je 35 mm, uzduž rubova sa svake strane smještena je po jedna zagasitoplava pruga širine 5,5 mm, koja simbolizira ocean koji okružuje otok Hispaniola. Usporedo sa zagasitoplavim prugama prema sredini vrpce smještene su, uzduž obje strane, po jedna zelena pruga širine 5,5 mm koje simboliziraju krajolik i ekonomski potencijal Haitija. U središnjem dijelu vrpce nalaze se dvije bijele pruge širine 5,5 mm svaka, između kojih je smještena svijetloplava pruga širine 2 mm. Bijela boja simbolizira mir i nadu, a svijetloplava nazočnost UN-a. Minimalni uvjet za dobivanje medalje MINUSTAH je devedeset dana provedenih u misiji.

Države čije su vojne ili policijske postrojbe (pojedinci) sudjelovali u mirovnoj misiji MINUSTAH: Argentina, Benin, Bolivija, Bosna i Hercegovina, Brazil, Burkina Faso, Čad, Čile, Francuska, Gana, Guatemala, Hrvatska, Jordan, Kamerun, Kanada, Kina, Nepal, Nigerija, Paragvaj, Peru, Portugal, Senegal, Turska, SAD i Urugvaj.

Oružane snage Republike Hrvatske od lipnja 2004. godine sudjeluju u mirovnoj misiji MINUSTAH s jednim časnikom.

Medalja za pripadnike UNMISSET / UNAMET / UNTAET

(United Nations Assistance Mission in East Timor / United Nations Assistance

Mission in East Timor / United Nations Transitional Administration in East Timor)

Mirovna misija za prostor Istočnog Timora osnovana je 29. studenog

1999. godine usvajanjem rezolucije Vijeća sigurnosti broj 1272. Glavni ciljevi misije bili su osigurati i održati red i mir na području Istočnog Timora, osnovati efikasnu državnu administraciju, sudjelovati u razvoju civilne i socijalne službe i podržati formiranje vlade. Medalja za misiju u Istočnom Timoru je utemeljena 9. listopada 1999. godine.

Vrpca za medalju UNMISSET / UNAMET / UNTAET široka je 35 mm, u

središnjem dijelu vrpce nalazi se pruga širine 9 mm bijele boje, simbolizirajući mir i nadu, što je cilj misije, uzduž rubova vrpce sa svake strane nalazi se po jedna pruga svijetloplave boje, širine 11 mm, koje predstavljaju nazočnost UN-a, a između središnje bijele i rubnih svijetloplavih pruga smještene su uzduž obje strane po jedna žuta i grimizna pruga širine 1,5 mm, koje simboliziraju izlazak i zalazak sunca, kao simboliku Istočnog Timora. Minimalni uvjet za dobivanje medalje UNMISSET / UNAMET / UNTAET je devedeset dana provedenih u misiji.

Države čije su vojne ili policijske postrojbe (pojedinci) sudjelovali u mirovnoj misiji UNMISSET / UNAMET / UNTAET: Argentina, Australija, Austrija, Bangladeš, Bolivija, Bosna i Hercegovina, Brazil, Cape Verde, Čile, Danska, Egipat, Fiji, Filipini, Francuska, Gambija, Gana, Hrvatska, Irska, Jordan, Kenija, Kanada, Kina, Koreja, Malezija, Mozambik, Namibija, Nepal, Novi Zeland, Niger, Nigerija, Norveška, Pakistan, Peru, Portugal, Rusija, Samoa, Senegal, Singapur, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Šri Lanka, Švedska, Tajland, Turska, Ukrajina, Velika Britanija, SAD, Urugvaj, Vanuatu, Zambija i Zimbabve.

Oružane snage Republike Hrvatske od kolovoza do prosinca 2004. godine sudjelovale su u mirovnoj misiji UNMISSET s dva vojna liječnika u sklopu slovačkog kontingenta. ■

Godišnji sastanak prvih dočasnika Hrvatske kopnene vojske

Visoka ocjena za dosadašnji rad Dočasničkog zbora

U 2005. godini dočasnički potporni lanac HKoV-a će nastaviti sa svojom izgradnjom i potporom ključnih aktivnosti HKoV-a. Kako je jedna od težišnih zadaća HKoV-a postići interoperabilnost s NATO-om u skladu s partnerskim ciljevima, DLP će svoje djelovanje u narednoj godini usmjeriti na potporu toj zadaći. Uz to DLP HKoV-a će imati veliki udio u provedbi selekcijske obuke za prijam kandidata na djelatna vojnička mjesta, kao i u provedbi aktivnosti vezanih za školovanje vojnika i dočasnika

Željko BILIĆ

Krajem prosinca održan je godišnji sastanak prvih dočasnika Hrvatske kopnene vojske u Karlovcu. Cilj sastanka je bio prezentirati provedbu zadaća iz godišnjeg plana rada za 2004. godinu, kao i iznijeti plan rada za 2005. godinu. Nazočili su prvi dočasnici sva četiri korpusa, ZIO HKoV-a, kao i pristožernih postrojbi i

to15. POtrbr, 16. trbr, 33. inžbr, 350. VOb, BSD, 70. bVP, 50. bABKO. Sastanak je bio prigoda za uvodno predstavljanje dočasničkom potpornom lancu (DLP) HKoV-a časničkog namjesnika Gorana Turka, koji je odnedavno preuzeo dužnost prvog dočasnika GSOS-a RH.

Nakon pregleda i sumiranja rezultata rada, provedenih planiranih i neplaniranih zadaća, prvi dočasnik HKoV-a nadnarednik Dominik Ban istaknuo je težišne provedene aktivnosti, među kojima su izrada Vodiča za izvješćivanje prvih dočasnika tijekom sastanaka o obuci/izobrazbi, kao i provedba istovrsne MPV, puna implementacija dočasničkih odbora u operativni rad postrojbi kao ključnog

tijela za predlaganje profesionalne karijere te pohvala i nagrada vojnika i dočasnika, što je zaokruženo i provedbom MPV te je pokrenut projekt "Temeljne vojničke zadaće", koji će se nastaviti i u 2005. godini.

Postignuća u 2004. godini jesu temelj za planiranje u 2005. u kojoj će DLP HKoV-a nastaviti sa svojom izgradnjom i potporom ključnih aktivnosti HKoV-a. Kako je jedna od težišnih zadaća HKoV-a postići interoperabilnost s NATO-om u skladu s partnerskim ciljevima, DLP će svoje djelovanje u narednoj godini usmjeriti na potporu toj zadaći kroz radionicu - Prilagodna standardna ocjenjivanja statusa uvježbanosti postrojbi OSRH sa standardima NATO-a za dobivanje certifikata o statusu uvježbanosti za sudjelovanje u međunarodnim misijama te predavanja "Osobna oprema pripadnika specijalnih postrojba" i "NATO - povijest i strategija".

Aktivnosti na daljnjoj afirmaciji Dočasničkog zbora

Uz to DLP HKoV-a će imati veliki udio u provedbi selekcijske obuke za prijam kandidata na djelatna vojnička mjesta, kao i u provedbi aktivnosti vezanih za školovanje vojnika i dočasnika. Prvi put na razini grane HKoV-a bit će proveden Tečaj za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja za vojnike kandidate za stjecanje prvog dočasničkog čina. Uz redovita školovanja, DLP će biti angažiran i u provedbi Više dopisne dočasničke izobrazbe 3. naraštaja, kao i "Tečaja za obuku instruktora" British Military

Advisory Teama. U svrhu podizanja razine spremnosti vojnika ročnika DLP HKoV-a pokrenut će se i natjecanje za najspremnijeg vojnika za razinu HKoV-a, koje se dosad provodilo u ZIO-u i pojedinačno u dijelu postrojbi kopnene vojske.

Na kraju, sudionicima se obratio i prvi dočasnik GSOS-a RH časnički namjesnik Turk te izložio svoju viziju i dao smjernice daljnjeg razvoja Dočasničkog zbora, posebice dočasničkog lanca potpore u OSRH.

Težište budućeg rada bit će nastavak započetih procesa u DLP-u koji se odnose na stvaranje identiteta i institucije prvih dočasnika kroz niz aktivnosti kao što su izrada "Vodiča za dočasnike", "Vodiča za vojnike", aktivan doprinos dočasnika u kreiranju regulative vezane uz planiranje budućeg profesionalnog razvoja i karijere vojnika i dočasnika, nagrađivanja, standardizacije, još intenzivnije uključivanje dočasnika u oblike MVS i doprinos daljnjoj afirmaciji DLP OSRH. Dosadašnji rad Dočasničkog zbora OSRH visoko je ocijenjen i u HV-u, ali i tijekom brojnih susreta s međunarodnim izaslanstvima te se sa zadovoljstvom može reći da Dočasnički zbor OSRH prednjači svojim ustrojem i radom u odnosu na niz tranzicijskih zemalja.

Zaključujući svoje izlaganje, prvi dočasnik OSRH istaknuo je povjerenje u kolege dočasnike i nadu da će nastavkom sustavnog i predanog rada izgrađivati kvalificirane, spremne i odane dočasnike na dobrobit svojih postrojbi, oružanih snaga i domovine Hrvatske. ■

MPV "Pronalazak opojne droge"

U organizaciji III. satnije 74. bojne Vojne policije u vojarni "Zemunik" tijekom prosinca provedena je MPV "Pronalazak opojne droge". Vježba je imala edukativni karakter i organizirana je za zapovjednike nižih ustrojbenih cjelina koji svakodnevno rade s ročnicima, a cilj joj je prevencija i suzbijanje uporabe opojnih sredstava u HV-u kao i standardizacija postupaka odgovornih osoba u situacijama pronalaska opojne droge. Vježba se izvodila u nekoliko koraka, te je uz teorijski pripremni dio prezentiran i praktičan rad djelatnika VP-a na simuliranom mjestu pronalaska opojne droge, postupci izvješćivanja o provedbi rada ophodnje koja je pronašla opojnu drogu,

te rad časnika istražitelja.

Kratku ocjenu vježbe iznio je natporučnik Milivoj Zrilić, zapovjednik I. voda III. satnije 74. bojne VP-a koji je ujedno s natporučnikom Zoranom Gašijem i osmislio provedbu vježbe. "Vježba je u potpunosti uspjela. Uz praktičnu prezentaciju postupaka prilikom pronalaska opojnih sredstava, organizirali smo i prezentaciju uzoraka najzastupljenijih opojnih droga radi lakšeg prepoznavanja. Zaključno mogu kazati da je vježba uistinu bila korisna, zanimljiva i poučna kako za djelatnike Vojne policije tako i za ostale djelatnike uključene u rad s ročnim vojnicima", istaknuo je natporučnik Zrilić.

M. KARAČIĆ

Novi zapovjednik 16. trbr

U vojarni "Bilogora" u Bjelovaru, pred cjelokupnim postrojem 16. topničko-raketne brigade te mnoštvom uzvanika održana je svečanost primopredaje dužnosti zapovjednika brigade između pukovnika Tomislava Pavičića, koji odlazi u mirovnu misiju, i obnašatelja dužnosti novog zapovjednika, pukovnika Marijana Šokeca.

"Kada netko provede gotovo 12 godina u jednoj postrojb, onda mu ona nije samo jedna postaja u vojnoj karijeri, već

mного više od toga. Dolaskom u brigadu početkom 1993. godine, zajedno sa suradnicima sudjelovao sam u dugom i složenom putu ustrojavanja postrojbe, uz istodobno obučavanje djelatnika i ročnika. Zahvaljujem se svim suradnicima s kojima sam surađivao i želim im uspjeh u budućem radu, a pukovniku Marijanu Šokecu da i dalje održava visoke standarde u provedbi predstojećih zadaća.

Novoimenovani zapovjednik, pukovnik Marijan Šokec se zahvalio nadređenima koji su mu iskazali čast postavljanjem na ovu odgovornu dužnost, kazavši kako je svjestan da je pred njim odgovorna zadaća, te jamči da će poduzeti sve kako bi 16. trbr bila uvijek spremna za izvršenje svih zadaća.

OJI

Tehnika disanja i podizanja utega

Različita su stajališta kako bi trebalo disati za vrijeme vježbanja. Većina stručnjaka smatra, što je zasigurno najbolje, da pri podizanju tereta treba izdahnuti, a pri spuštanju tereta treba udahnuti. Jedinstveno je pravilo: NEMOJTE ZADRŽAVATI DAH dok izvodite ponavljanja. Način disanja je vrlo važan jer ako prilikom vježbanja nepravilno dišete moglo bi doći do negativnih posljedica. Zadržavanje zraka u vrijeme naprezanja može dovesti do povećanja intratorakalnog tlaka (tlak u plućima), što dovodi do smanjenog dovoda krvi u glavu, što pak izaziva vrtoglavicu. To je tzv. Valsalva fenomen. Prema tome, nemojte zadržavati zrak za vrijeme vježbanja! Ako vam je teško izdisati kad potiskujete, a udisati kad teret spuštate, onda jednostavno dišite normalno. Nemojte tada ni misliti na disanje.

Podizanje utega sa šipkom, običnih (fiksni) bućica ili bilo kakvih drugih utega zahtijeva posebnu tehniku. Ako niste oprezni, može se dogoditi da dođe do preopterećenja donjeg dijela leđa, što može uzrokovati različite ozljede.

Uvijek vodite računa da savijete koljena kad s poda podižete utege da leđa budu potpuno ravna, kako biste uteg podigli uz pomoć nogu, a ne pomoću leđa, a glavu uvijek držite uspravno i ustvrdite je li masa utega koji podižete manja od mase vašeg tijela.

Viši fitness treneri

Viši fitness trener je vojnik koji je završio četverotjedni aktivni tečaj, višu trenersku na Kineziološkom fakultetu ili dvotjedni pričuveni tečaj, ili tečaj za više fitness trenere na vojnoj akademiji SAD-a. Poznati i kao "gospodari", viši fitness treneri su jednostavni vojnici koji znaju sve aspekte tjelesne spremnosti i kako funkcionira vojnikovo tijelo. Najvažnije je da su viši fitness treneri naučeni izrađivati program za pojedinca i postrojbe, i vode se kao posebni zapovjednikovi pomagači za tu svrhu.

Viši fitness trener sposoban je odrediti stupanj borbene spremnosti za svakog pojedinca i postrojbu, može analizirati borbene zadaće i prema tome načiniti program postrojbe koja će provoditi te zadaće, podučavati ostale trenere, kako bi sigurno mogli primjenjivati svoja znanja na živim bićima - vojnicima, mora poznavati građu ljudskog tijela, znati dozirati opterećenja za svakog pojedinca posebno, poznavati tehnike izvođenja određenih zadaća u teretani i odrediti serije određene vježbe kao i načela treniranja.

Sandra VRANEKOVIĆ

Francuska naručila Caesar

FRANCUSKA agencija za obrambene nabave DGA (*Delegation General pour l'Armement*) sklopila je s tvrtkom Giat ugovor o proizvodnji 72 samovozna topnička sustava Caesar za opremanje osam bitnica francuske vojske.

Caesar je inovativno oružje, novog i zanimljivog koncepta. Riječ je o modernoj top-haubici kalibra 155 mm, dužine cijevi 52 kalibra koja zadovoljava novi topnički standard JBMOU (*Joint Ballistic Memorandum of Understanding*). Oružje je postavljeno na visokomobilni taktički kamion pogonske konfiguracije 6x6 s oklopljenom kabinom za veću zaštitu posade. Na svaki je kamion postavljen sustav za upravljanje paljbom, a nosi se i odgovarajuća količina streljiva. Taj koncept omogućava smještanje svih elemenata na jedno vozilo, a rezultat je visoka operativna autonomija, borbena izdržljivost te mogućnost brze reakcije na promjenjive uvjete

modernog bojišta.

Može se prevoziti u transportnom avionu kategorije C-130 Hercules. Omogućava iznimnu strategijsku i taktičku pokretljivost. Brzina reakcije u odnosu na vučno topništvo mu je drastično smanjena. Zaustavljanje, djelovanje po cilju salvom od šest projektila i odlazak s paljbenog položaja izvodi za 2 minute. Maksimalni domet sa streljivom opremljenim generatorom plina iznosi 40 km, ali moći će rabiti i novo streljivo dužeg dometa koje trenutačno razvijaju razni proizvođači diljem svijeta.

Ugovor je vrijedan 300 milijuna eura i pokriva nabavu 72 oružja, logistički paket u trajanju od pet godina, modernizaciju Caesara koji su već i sastavu francuske vojske te

streljivo. Upravo je logistički paket najveća novost ugovora jer prema odredbama Giat je dužan osigurati 80% operativnu spremnost uz osiguravanje rezervnih dijelova i održavanja.

Ugovor je snažna potpora tvrtki Giat u daljnjoj komercijalizaciji Caesara na međunarodnom tržištu. Francuska je vojska prva probila led i naručila veću količinu Caesara što će pridonijeti marketinškim naporima na globalnom tržištu.

M. PETROVIĆ

Mađarska nabavlja AMRAAM projekte

TIJEKOM prosinca prošle godine mađarsko ministarstvo obrane potpisalo je sa Sjedinjenim Američkim Državama sporazum kojim je dogovorena kupnja četrdeset Raytheonovih projektila zrak - zrak srednjeg

dometa AIM120C-5 AMRAAM. Pretpostavlja se kako cijena te nabave iznosi oko dvadesetpet milijuna američkih dolara, a njima Mađarska kani opremiti svoje nove višenamjenske borbene avione JAS 39 Gri-

pen. Isporuca AMRAAM projektila trebala bi se obaviti tijekom 2006. i 2007. godine.

Uz to, tijekom ove godine Mađarska će pokrenuti natječaj kojim kani nabaviti projekte zrak - zrak kratkog dometa. Očekuje se kako će glavna mađarska dilema pritom biti odabir između projektila AIM-9 Sidewinder i IRIS-T. Za mađarske prilike obje opcije imaju svoje prednosti, odnosno mane. Određeni krugovi smatraju kako bi kupnja Sidewindera u određenom smislu bila korak nazad, posebice ako se on usporedi sa dosadašnjom uporabom projektila R-73E na MiG-ovima 29, dok s druge strane određeni krugovi smatraju kako bi kupnja IRIS-T projektila bio znatno veći proračunski izdatak za Mađarsku.

I. SKENDEROVIĆ

TerraMax robotizirani kamion

TVRTKA *Oshkosh Truck Corporation*, jedan od vodećih američkih proizvođača specijaliziranih kamiona i podvozja predstavio je drugu generaciju robotiziranog kamiona TerraMax. Kamion je razvijen za nastup na natječaju Agencije za napredna obrambena istraživanja (DARPA) pod nazivom 2005 DARPA Grand Challenge. Natječaj je u stvari utrka robotiziranih vozila koja potpuno autonomno, bez ikakvog ljudskog upravljanja ili unaprijed definirane rute, moraju prijeći određenu razdaljinu oslanjajući se samo na svoje senzore i računala za traženje najboljeg i najsigurnijeg puta. Održat će se početkom listopada 2005.

Pentagon do 2015. planira operativno primijeniti robotizirane kamione u operacijama, oslobađajući tako vojnike od dosadne, ali potencijalno opasne zadaće kao što je dostava potrepština postrojbama na terenu. Naime, danas se to obavlja

kamionskim konvojima koji su spori i slabo zaštićeni te su idealan cilj protivniku.

Ideja o konvojima bez vozača vojsci je vrlo privlačna. Iako trenutavno dostupna tehnologija ne omogućava takve zadaće, na razvoju se radi punom parom. Predstojeći DARPA Grand Challenge pokazat će koliki je napredak postignut na tom polju.

Natjecanje će se održati u pustinji Mojave na stazi dužoj 175 milja (oko 260 km). Vozit će se po negostoljubivom pustinijskom području a vozila moraju donositi samostalne odluke o smjeru kretanja, izbjegavanju zapreka i brzini. Nikakva ljudska intervencija u proces upravljanja nije dopuštena.

Oshkosh

Za TerraMax je uporabljeno podvozje kamiona MTRV izvorno razvijenog za potrebe američkog morskog korpusa. MTRV je vrlo modern kamion opremljen nezavisnim ovjesom, naprednom elektroničkom opremom i sustavom središnjeg nadzora tlaka u gumama.

Na tu je osnovu montirana kompleksna oprema, senzori i računala koja bi Terramaxu trebala omogućiti samostalno svladavanje teško-prohodnog terena.

M. PETROVIĆ

TIJEKOM prosinca prošle godine konzorcij Airbus Military postigao je novi vrlo važan uspjeh, odnosno sklopljen je prvi „izvozni“ ugovor za transportni avion A400M. Naime, tijekom prosinca Južnoafrička Republika potpisala je pismo namjere za kupnju prve tranše aviona, pretpostavka je da bi to bilo između osam i četrnaest transportera. Novonabavljeni avioni trebali bi biti isporučeni između 2010. i 2014., a njima JAR kani zamijeniti srednje taktičke transportne avione C-130B.

vim avionima JAR kani ojačati svoje mogućnosti za strateškim prijevozom ljudstva i vojne tehnike, odnosno u tom smislu uz A400M razmatra i nabavu Airbusa A310, koji bi bio rabljen i kao zračni tanker. Uz južnoafričke oružane snage korist od kupnje A400M imat će i južnoafrička zrakoplovna industrija posebice tvrtke Aerosud i Denel, odnosno

JAR kupuje A400M

Pretpostavlja se kako bi cijena nabave osam aviona A400M mogla biti oko 837 milijuna eura, koja bi se plaćivala kroz razdoblje od sedamnaest godina. No-

sasvim je izgledna njihova industrijska suradnja s konzorcijem Airbus Military.

Transportni avion A400M dosad je naručilo osam europskih članica NATO saveza, odnosno dosad je naručeno ukupno 180 aviona čija bi isporuka trebala započeti tijekom 2009. godine.

I. SKENDEROVIĆ

Bugarska nabavlja Pilatuse i Cougare

U ZRAKOPLOVNU bazu Kamenec, na sjeveru Bugarske, krajem studenoga i prosinca prošle godine iz švicarskog Stansa preletjeli su prvi bugarski Pilatusi PC-9M. To su bila prva tri od ukupno dvanaest aviona koje je Bugarska naručila. Inače, to su najnaprednije inačice Pilatusa PC-9M, odnosno u njih je ugrađen novi veliki višenamjenski prikaznik, Sparow Hawk HUD prikaznik, modificirani trimer kojim se simuliraju letne odlike jetova, a provedena su i određena poboljšanja na pogonskoj skupini. Prema posebnom traženju bugarskog zrakoplovstva u avione je ugrađen i navigacijski sustav AN/ARN-154(V) TACAN. Te turboprop avione bugarsko ratno zrakoplovstvo (BVVS) kani rabiti za temeljnu, naprednu te (u određenoj mjeri) za borbenu obuku svojih pilota.

U sklopu ugovora koji je sklopljen krajem 2003. Bugarska je nabavila i avione Pilatus PC-12, koji su u Bu-

garsku preletjeli tijekom prve polovice prošle godine. Također, Bugarska je ugovorom osigurala i vrlo značajnu logističku potporu u smislu obuke letačkog i zrakoplovno-tehničkog osoblja (koja je provedena tijekom protekle jeseni), potrebne servisne dokumentacije i zamjenjivih dijelova. Pretpostavlja se kako cijena prve isporučene tranše aviona i opreme iznosi oko 33 milijuna eura.

Krajem studenoga prošle godine bugarski ministar obrane Nikolaj Sviranov objavio je kako je odlučeno da se za potrebe bugarskog ratnog zrakoplovstva nabave novi helikopteri AS-532 AL Cougar Mk I. Ukupno će biti nabavljeno dvanaest helikoptera, od toga će osam biti u klasičnoj transportnoj konfiguraciji, dok će četiri biti opremljena za zadaće borbenog traganja i spašavanja (CSAR). Uz Eurocopter na bu-

garskom natječaju nadmetao se i Sikorsky sa svojim prijedlogom S-70A, ali su određeni elementi ugovora (prije svega misli se na dobar offset program) bili presudni za odabir Eurocoptera. Prvi helikopteri trebali bi biti isporučeni bugarskom zrakoplovstvu tijekom 2005., odnosno svi helikopteri trebali bi biti operativni u roku od 12 do 15 mjeseci od trenutka sklapanja ugovora. Uz tu kupnju Cougara, Bugarska kani modernizirati određeni broj helikoptera Mi-17 prema NATO standardima, za što će iz bugarskog proračuna biti izdvojeno između 60 i 75 milijuna američkih dolara.

I. SKENDEROVIĆ

Gradnja turskih brodova za protuminsku borbu

U TURSKOJ se trenutačno provodi program gradnje šest brodova za protuminsku borbu klase A, MHV-54 (imena svih brodova počinje sa slovom A). Brodovi su duljine 54,5 metara i istisnine 715 tona, a posada se sastoji od 53 člana.

Prvi brod iz klase, TCG Alanya, isporučen je Turskoj nakon završetka primopredajnih plovidbi u Njemačkoj u srpnju prošle godine, dok se preostalih pet gradi u Turskoj po licenci njemačkih brodogradilišta Lürssen Werft i Abeking & Rasmussen A&R pa je drugi brod, TCG Amasra, porinut u svibnju prošle godine u istanbulskom brodogradilištu.

Ugovor vrijedan 625 milijuna američkih dolara također uključuje isporuku trenaznog simulatora za brodove za protuminsku borbu tvrtke Alenia Marconi System

(AMS). Turski minolovci su spoj brodova za protuminsku borbu njemačke ratne mornarice tipa SM-343 i tipa MJ-332 te imaju mogućnost i minolova i lova mina. Brodovi su građeni od nemagnetnog čelika i opremljeni s NAUTIS-M borbenim sustavom, tegljenim sonarom Thales Type 2093, dva daljinski upravljana podvodna plovila PAP-104 Mk5 koja su namijenjena za identifikaciju i neutralizaciju mina, te sustavom za čišćenje mina AN/SLQ-138 OROPESA. Pogonjeni su s dva diesel motora MTU 8V 396 TE 84K koji preko dva Voith-Schneiderova brodska vijka omogućuju

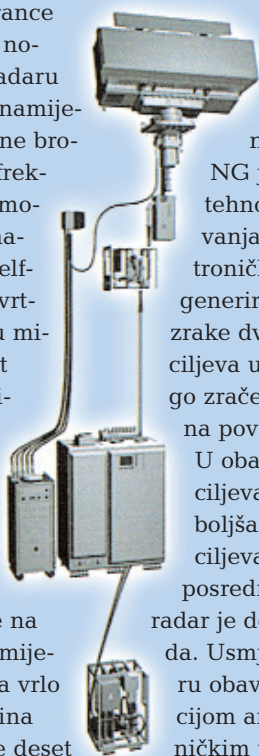

vršnu brzinu od 14 čvorova. Dinamičko pozicioniranje i manevarbilnost dodatno osiguravaju dva pramčana poprečna brodska vijka tvrtke Schottel. Naoružanje im se sastoji od dvije teške strojnice kalibra 12,7 mm te jednog pramčanog topa kalibra 30 mm koji ujedno služi i za potapanje plutajućih mina.

M. BRLIĆ

Thalesov novi mornarički radar

TVRTKA Thales Naval France objavila je podatke o svom novom lakom mornaričkom radaru MRR-3D New Generation namijenjen ugradnji na manje ratne brodove. Novi radar radi u G frekventnom rasponu i ima tri moda rada. Prvi mod rada označen kao samoobrambeni (self-defence) radar ima brzinu vrtnje antene od 30 okretaja u minuti i instrumentalni domet od 60 km. Drugi mod namijenjen je motrenju ciljeva na većim udaljenostima, na malim i srednjim visinama. Zbog toga je brzina vrtnje antene deset okretaja u minuti, a instrumentalni domet povećan je na 140 km. Treći mod rada namijenjen je otkrivanju ciljeva na vrlo velikim udaljenostima. Brzina vrtnje antene i kod njega je deset

okretaja u minuti ali je instrumentalni domet povećan na 180 km. Kako bi se povećala otpornost na ometanje MRR-3D NG je dobio "frequency-agile" tehnologiju. U uvjetima djelovanja pri velikom stupnju elektroničkog ometanja radar može generirati vrlo snažne radarske zrake dvije vrste. Za otkrivanje ciljeva u zraku rabi se snažno dugo zračenje, a za otkrivanje ciljeva na površini mora snažno kratko. U oba slučaja domet otkrivanja ciljeva je 80 km. Kako bi se poboljšala mogućnost otkrivanja ciljeva koji lete vrlo nisko u neposrednoj blizini obale ili otoka radar je dobio i Dopplerov mod rada. Usmjeravanje radara po smjeru obavlja se mehanički (rotacijom antene), a po visini električkim usmjeravanjem radarske

zrake. Zona motrenja po visini je od 0 do 60 stupnjeva. Thales posebno ističe vrlo malu masu antene koja omogućava ugradnju i na vrlo male brodove.

I prije objavljivanja službenih podataka MRR-3D NG je ostvario prodajni uspjeh. Francuska ratna mornarica odabrala ga je za ugradnju na svoje ratne brodove Batiments de Projection et de Commandement (Mistral i Tonnerre), a norveška ratna mornarica na svoje ratne brodove klase Skjold.

T. JANJIĆ

Bv206S za njemačku vojsku

NJEMAČKA agencija za obrambene nabave (BWB - Bundesamt für Wehrtechnik und Beschaffung) potpisala je 21. prosinca 2004. ugovor s tvrtkom BAE Systems Land Systems Hagglunds o isporuci 75 visokoprogrednih gusjeničnih vozila Bv206S vrijedan oko 23 milijuna funti.

Hagglunds će u realizaciji posla surađivati s njemačkom tvrtkom Rheinmetall Landsysteme GmbH. To je već druga serija, u prvoj je 2002. isporučeno 31 vozilo istog tipa, a procjenjuje se kako će njemačkoj vojsci trebati ukupno 200 vozila tog tipa pa je otvorena i mogućnost novih ugovora.

Bv206S je oklopljena inačica standardnog neoklopljenog Bv206, njemačka ih vojska ima 168. Nova oklopljena inačica bit će u sastavu planinske brigade iz Mittenwalda. Vozilo ima nosivost od 1550 kg a može vući prikolicu od 2500 kg. Prednji i stražnji dio vozila poveza-

ni su hidrauličkom spojkom koja omogućava dobru fleksibilnost i manevrabilnost. Vozilo je jednostavno za upravljanje pa je obuka vozača jednostavna i kratka. Pogodno je i za zračni transport raznim zrakoplovima.

Osim njemačke Bv206S rabe i Švedska, Španjolska, Francuska, Italija. Postoji i jače oklopljena inačica oznake Bv10, nalazi se u sastavu britanskih marinaca.

Inače tvrtka BAE Systems Land Systems je dio velike britanske obrambene tvrtke BAE Systems koja je nastala u rujnu 2004 spajanjem tvrtki RO Defence i Alvis. RO Defence je iz sastava BAE Systemsa dok je Alvis netom kupljen. Uz Alvis je sti-

Rheinmetall

gao i švedski proizvođač oklopnih vozila Hagglunds kojeg je Alvis kupio prije nekoliko godina.

BAE Systems djeluje u 130 država na pet kontinenata, zapošljava više od 90 000 ljudi i ostvaruje godišnju prodaju od 12 milijardi funti. Land Systems Hagglunds ima sjedište u švedskom gradu Ornskoldsvik, zapošljava 1100 ljudi i ostvaruje godišnji promet od oko 2,5 milijardi švedskih kruna.

M. PETROVIĆ

Izdaci za vojne nabave u SAD-u

Igor KARNJUŠ

Planom vojnog proračuna SAD-a za 2005. za kupovinu naoružanja i vojne opreme predviđeno je 74,9 milijarde USD ili 18,61% od ukupnih izdataka. To je smanjenje u odnosu na prethodne dvije godine, ali se već u idućem srednjoročnom razdoblju predviđa porast izdataka za nabavu, iduće godine 79 mlrd USD pa sve do 106 milijarde USD (izraženo u cijenama iz 2005.) koliko bi trebalo izdvajati u 2009.

Iznos koji SAD izdvajaju za nabavu novog naoružanja i vojne opreme nema premca ni bližeg konkurenta u svijetu. Superiornost i sposobnost djelovanja oružanih snaga SAD-a diljem svijeta rezultat je ukupnih investicijskih ulaganja u oružane snage, odnosno ulaganja u znanstveno - istraživački rad i proizvodnju. Ilustrativan je podatak o jazu između vojnih izdvajanja SAD-a i drugih najrazvijenijih zemalja svijeta, Japan je 2003. bio druga zemlja po visini vojnih izdataka, ali je sa ukupnim proračunom od 46,9 mili-

jarde USD činio samo 62% američkog programa nabave. Iako su danas visoki, vojni izdaci za nabavu su u poslijeratnom razdoblju dosegli vrhunac u doba Korejskog rata (1952.g.) - 212 milijardi USD, u doba Vijetnamskog rata iznosili su 117 mlrd. USD, a na vrhuncu hladnog rata u doba predsjednika Reagana (1984.g.) 146 mlrd. USD.

U planiranju izdataka za nabavu administracija predsjednika Busha je većim dijelom nastavila započete programe prošle administracije dok je samo nekoliko projekata otkazano. Projekcije Ureda za proračun američkog Kongresa (CBO) koje se odnose na planove modernizacije predviđaju dugoročni porast izdataka za nabave koji bi od 2010. od 2020. trebali u prosjeku iznositi 110 do 135 mlrd. USD (izraženo u stalnim USD iz 2005.). Prema istom izvoru vrhunac izdataka za investicije koje u ter-

Nabava novog preciznog streljiva važna je stavka

minologiji CBO izražavaju izdatke za nabavu, te istraživanje i razvoj trebao bi nastupiti 2013. s ukupnim iznosom od 191 mlrd. USD. Međutim, analitičari procjenjuju da je ciljeve modernizacije moguće postići i uz manja financijska ulaganja, odnosno da je modernizaciju moguće provesti i na druge načine. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Stryker u inačici MGS trebao bi ojačati snagu postrojbi na terenu

Oklopljeni kamioni

US Army

Suvremena ratna iskustva dovela su do toga da se pri nabavi taktičkih kamiona neizostavno mora misliti i na mogućnost postavljanja oklopa na njih

Vedran SLAVER

Postoji znatna razlika između klasičnih i asimetričnih sukoba glede pozadinske sigurnosti. Kod klasičnih operacija sa znanim i manje-više jasno definiranim bojišnicama, pozadinski logistički elementi oružanih snaga su relativno sigurni od neprijateljskog djelovanja, ali kad je riječ o asimetričnim (tj. često mirovnim) operacijama, osim u benignijim slučajevima, pozadina ne samo da ne uživa taj stupanj sigurnosti već je upravo najprimamljivija meta pobunjeničkih snaga.

Većina dosadašnjih programa koji nude neki oblik zaštite posadi kamiona i drugih vozila logistike uključuje dodavanje već spomenutih oklopnih kompleta na kabine vozila. Isprva su to bila rješenja nastala na terenu po načelu "uradi sam" da bi se uskoro pojavili industrijski serijski proizvodi. Kod oklopnih kompleta velik je problem što su kabine na koje se trebaju postaviti često s komercijalnih inačica kamiona i imaju zaobljene površine na koje je onda

teže postaviti ravne oklopne ploče. Sada se više pazi da vojni kamioni imaju i vojne kabine ravnih površina te mogu primiti oklopne ploče do III. stupnja zaštite prema NATO STANAG standardu (zaštita od metka 7.62 x 54 mm ispaljenog s udaljenosti od 30 m). Moguće je po-

Laka kupola CROWS idealna je za samozastitu kamiona

US Army

stavljanje oklopa i većeg stupnja zaštite od teških strojnica, ali to znači bitno povećanje mase samog vozila sa svim nedostacima koji idu uz to. Kod postavljanja protuminske zaštite osnovni problem proizlazi iz toga

■ Slovački TATRAPAN je našao ograničenu primjenu u inačicama zapovjednog i ambulantskog vozila

što većina kamiona ima kabine s motorom ispod odjeljka za posadu. To znači da posada sjedi iznad prednje osovine, to jest upravo na mjestu gdje se većina mina aktivira. Treba istaknuti da su svi oblici zaštite namijenjeni samo zaštiti posade i rijetko teretnog prostora, sve više od toga je znanstvena fantastika, ako se misli zadržati upotrebljivost kamiona kao transportnog sredstva. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Grčki brod klase Super Vita - brzi, napadački, raketni

Super Vita je posljednja derivacija visokouspješne serije 56 metarskih patrolnih brodova klase Vita koji su kao brzi, napadački, raketni brodovi isporučeni ratnoj mornarici Katara. Projekt Super Vite nudi kupcima visoke pomoračke performanse i izvrsne senzorske mogućnosti

Igor SPICIJARIĆ

Vosper Thornycroftov (VT) projekt brzog napadnog 62-metarskog broda Super Vita izabran je za grčku ratnu mornaricu, a njegova gradnja povjerena je renomiranom grčkom brodogradilištu Elfesis. Projektna dokumentacija i ugovor o izgradnji potpisan je 31. ožujka 2000. godine.

Elfesis je po ugovoru odgovoran za izgradnju a VT kao supotpisnik ugovora ima punu odgovornost za kompletan projekt, integraciju borbenih sustava i materijalno osiguranje tehnike i uređaja predviđenih za ugradnju.

Elfesis industrial Enterprises SA dobilo je ugovor za isporuku tri

brza, napadačka raketna broda klase Super Vita. Brodovi znani kao Roussen klasa grade se u brodogradilištu Elfesis blizu Atene. VT je preko svoje grčke podružnice VT Hellas SA osigurao svu potrebnu tehničku pomoć tijekom izgradnje brodova zajedno sa uvježbavanjem posade kao dijela "paketa" transfera tehnologije.

VT je osigurao servis i opremu za grčku obrambenu industriju u sklopu offset programa koji uključuje i dopunsku opremu za inače uspješni projekt broda. Kao dodatak tog offset programa je i isporuka dva bivša britanska protuminska broda koji će uskoro biti primljena u službu grčke ratne mornarice.

Početni zahtjev za izgradnjom tri broda dio je većeg međudržavnog ugovora koji uključuje također i britansku isporuku dva protuminska broda klase Hunt koje je Royal Navy otpisala.

Brzi napadni brodo-

vi koji se grade za grčku ratnu mornaricu imaju puni deplasman od 580 tona. Prvi brod iz serije HS (Hellenic Ship) Roussen (P 67) porinut je u studenom 2002. godine i s njime su obavljena ispitivanja na moru prije isporuke mornarici tijekom ove godine. Drugi brod iz serije HS Daniolis (P 68) porinut je u more u lipnju prošle godine i bit će isporučen mornarici koncem ove godine. Treći brod iz serije HS Kristallidis (P 69) porinut je u travnju ove godine i bit će spreman za isporuku grčkoj mornarici u studenom 2005. godine.

Tijekom rujna prošle godine ugovor s Vosper Thornycroft je proširen na izgradnju još dva dodatna broda iste klase i karakteristika koji bi u sastav grčke mornarice trebali ući 2006. i 2007. godine. Uz pomoć britanskih partnera Grci su u brodogradilištu Elfesis izgradili nove proizvodne kapacitete, kako za taj posao tako i za buduće projekte. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Nuklearne krstarice klase California

Nakon iskustava s djelomično uspješnom nuklearnom krstaricom Long Beach i vrlo uspješnom nuklearnom krstaricom Bainbridge, američko povjerenje u površinske ratne brodove koje pokreću nuklearni reaktori sve je više raslo. Tako je, pod pritiskom Kongresa, nastala klasa nuklearnih krstarica California

Tomislav JANJIĆ

Unatoč dobrim iskustvima s krstaricom Bainbridge, nisu svi bili oduševljeni nastavkom gradnje nuklearnih krstarica. Tome se najviše protivio tadašnji američki ministar obrane Robert McNamara koji je u nuklearnim krstaricama vidio samo nepotrebno bacanje novca u trenutku kad su troškovi rata u Vijetnamu vrtoglavo rasli. Unatoč svim njegovim nastojanjima da spriječi njihovu gradnju američki je Kongres ipak ostao pri odluci da su one nužne američkoj ratnoj mornarici. Tako je američka ratna mornarica, donekle mimo svoje volje potkraj šezdesetih godina prošlog stoljeća počela s projektiranjem nove klase nuklearnih krstarica, prve koja je trebala dobiti više od jednog broda. Početna sredstva za Californiu odobrena su u fiskalnoj proračunskoj godini 1967., a za South Carolinu u fiskalnoj godini 1968. Is-

te je godine odobrena gradnja i treće krstarice no od toga se naknadno odustalo zbog znatnog povećanja troškova, ali i u korist gradnje prve krstarice znatno sposobnije klase Virginia.

Osnovna zamisao bila je napraviti velike višenamjenske ratne brodove čija će osnovna namjena biti eskortna pratnja velikih nuklearnih nosača zrakoplova. Zbog toga su plani-

■ Nuklearne krstarice klase California bile su naoružane raketnim protuzračnim sustavom Standard MR

rali opremiti ih protuzračnim raketnim sustavom Tartar-D, ASROC protupodmorničkim raketnim sustavom i protubrodskim projektilima Harpoon. Od samog početka projektiranja pronašlo se mjesto i za postavljanje dva automatska topa kalibra 127 milimetara, za razliku od krstarica Long Beach i Bainbridge.

Početna klasifikacija za klasu California bile su fregate s vođenim projektilima te su dobile oznake DLGN-36 (California) i DLGN-37 (South Carolina), ali su pod tim oznakama bile relativno kratko jer im je američka ratna mornarica već 30. lipnja 1975. promijenila klasifikaciju u nuklearne krstarice. Tako je California dobila oznaku CGN-36, a South Carolina oznaku CGN-37. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Zaboravljene ratne epizode (VII)

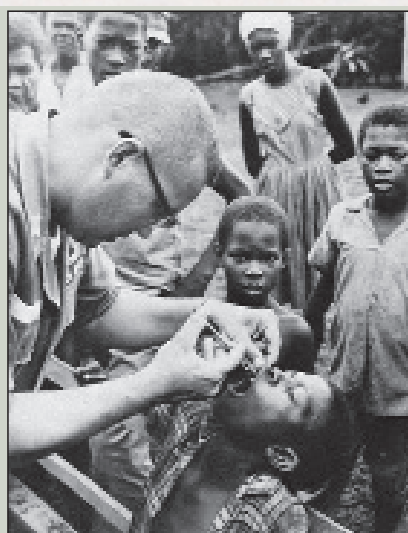
Američka invazija Dominikanske Republike 1965.

Kratkotrajno razdoblje civilne vladavine predsjednika Boscha u karipskoj državi Dominikanskoj Republici prekinuto je 1963. godine desničarskim vojnim udarom. Nakon dvije godine vladavine vojne hunte Boschove pristaše izvele su novi vojni udar koji je zemlju bacio u kaos. U zemlju su poslani američke postrojbe koje staju između dviju strana i osiguravaju izbornu pobjedu desnici

Hrvoje BARBERIĆ

Karipska otočna država Dominikanska Republika nalazi se na istočnoj strani otoka Hispaniole, dok zapadnu stranu otoka čini država Haiti. Sredinu dvadesetog stoljeća u Dominikanskoj Republici obilježila je diktatura proameričkog diktatora Rafaela Trujilla, koja je trajala puna tri desetljeća - od 1930. do 1961. godine. Civilna vlast u zemlji obnovljena je 1962. pobjedom na predsjedničkim izborima umjerenog ljevičara i lidera Dominikanske revolucionarne stranke Juana Boscha. Međutim, Boscheve društvene reforme i pritajene simpatije prema kubanskom lideru Fidelu Castru nisu se svidjele dominikanskoj gospodarskoj eliti, koju uglavnom čine bijelci, i vojnim krugovima, a pretjerane simpatije prema novom režimu nije gajio ni Washington. U rujnu 1963. vojska zbacuje Boscha s vlasti, ukida ustav i raspušta parlament. Na čelu vojne hunte bio je pukovnik Elias Wessin y Wessin, zapovjednik elitne postrojbe dominikanske vojske koji je osigurao vladavinu zemljom triju civilnih osoba, tzv. Trijumvirata. Iako su Sjedinjene Države odbile priznati novu vojnu vladu, po nekima je Washington stajao iza organizacije vojnog udara kojim je spriječeno da Dominikanska Republika otkliže u zagrljaj Sovjetskom Savezu.

Sljedeće dvije godine vladavine vojne hunte obilježili su štrajkovi i nemiri u zemlji, da bi na posljetku 24. travnja 1965. pristaše bivšeg predsjednika Boscha na čelu s pukovnikom Caamanom izvele vojni

■ Iza humanitarne akcije krio se strateški interes Sjedinjenih Država

U iako su Sjedinjene Države odbile priznati novu vojnu vladu, po nekima je Washington stajao iza organizacije vojnog udara kojim je spriječeno da Dominikanska Republika otkliže u zagrljaj Sovjetskom Savezu. Američke trupe okupirale su zemlju, počele s dopremom humanitarne pomoći i evakuacijom više od šest tisuća stranaca. Istodobno su, unatoč tvrdnjama Washingtona o neutralnosti, s terena stizale vijesti o suradnji američkih vojnika s lojalistima

udar s namjerom rušenja Cabralovog režima. Glavni grad Santo Domingo pretvoren je u poprište građanskog rata između simpatizera predsjednika Boscha, poznatih kao konstitucionalista, i dominikanske desnice koja stoji uz vladu vojne hunte, tzv. lojalista. Dio dominikanskih oružanih snaga, osobito ratnog zrakoplovstva i mornarice nije otkazao poslušnost starom vojnom režimu te se uključio u borbu protiv konstitucionalista. Prvog dana borbi Boschevi simpatizeri zauzimaju ulice San Dominga, TV postaju i nacionalnu skupštinu, a glavnim gradom harale su i pljačkale skupine naoružanih tinejdžera iz provincije zvanih "Los Tigres".

Dolazak Amerikanaca

Sjedinjene Države bojale su se da će takav razvoj događaja Dominikansku Republiku pretvoriti u još jednu Kubu na latinskoameričkom kontinentu. Pripremajući teren za invaziju, Washington je optužio pobunjenike da ih predvodi skupina kubanskih pristaša, iako za to nije bilo dokaza. Pravdajući se potrebom zaštite američkih građana u Domi-

■ Američki vojnici u San Domingu

■ General Trujillo je dugo vremena vladao Dominikanskom Republikom

nikanskoj Republici, američki je predsjednik Johnson 27. travnja 1965. objavio početak operacije "Power Pack". Operacija je predviđala slanje četiri stotine marinaca koji su trebali uspostaviti red na otoku i organizirati evakuaciju američkih državljana te raspoređivanje velike američke flote od četrdesetak brodova radi potpune pomorske blokade otoka. Pod snažnim američkim utjecajem Organizacija američkih država (OAS) donijela je odluku o sastavljanju mirovnih snaga s američkog kontinenta. U međuvremenu su 29. travnja Sjedinjene Države poslale 2200 padobranaca iz 82. zračnodessantne divizije za kojima su sljedećih dana stigli i dijelovi 11. zračne divizije te 6. marinskog ekspedicijskog korpusa, tako da se prvih dana svibnja u Dominikanskoj Republici nalazilo dvadeset i tri tisuće američkih vojnika.

Američke trupe okupirale su zemlju, počele s dopremom humanitarne pomoći i evakuacijom više od šest tisuća stranaca. Istodobno su, unatoč tvrdnjama Washingtona o

neutralnosti, s terena stizale vijesti o suradnji američkih vojnika s lojalistima. Nakon pristizanja prvih pripadnika mirovnih snaga OAS-a američka je vojska smanjila broj vojnika, u Dominikanskoj Republici na jedanaest tisuća koliko se nalazilo početkom srpnja, a povremene borbe nastavljene su do 31. kolovoza, kada je napokon dogovoreno primirje.

Post festum

U borbama je poginulo oko tri tisuće građana Dominikanske Republike te dvadeset i četiri američka vojnika, a oko 150 Amerikanaca je ranjeno. Američka intervencija u suverenoj državi stajala je prestiža predsjednika Johnsona na području

■ Američki vojni logor blizu aerodroma San Domingo

domaće i vanjske politike. Sovjetski Savez i Kuba osudili su američki angažman u Dominikanskoj Republici, a kao najveći dobitnik događaja vjerojatno je izašao Fidel Castro koji je, premda nije imao izravne veze sa zbivanjima na susjednom karipskom otoku, dobio znatne

■ Dominikanski lojalisti

U borbama je poginulo oko tri tisuće građana Dominikanske Republike te dvadeset i četiri američka vojnika, a oko 150 Amerikanaca je ranjeno. Američka intervencija u suverenoj državi stajala je prestiža predsjednika Johnsona na području domaće i vanjske politike. Sovjetski Savez i Kuba osudili su američki angažman u Dominikanskoj Republici, a kao najveći dobitnik događaja vjerojatno je izašao Fidel Castro koji je, premda nije imao izravne veze sa zbivanjima na susjednom karipskom otoku, dobio znatne promidžbene bodove

promidžbene bodove. Invazija Dominikanske Republike predstavljala je svojevrsan uvod u početak velikog onovremenog američkog ratnog angažmana, onog u Vijetnamu.

Prekid vatre osiguravalo je jedanaest tisuća mirovnjaka OAS-a, a tijekom jeseni 1965. nastavljene su napore za postizanjem mirovnog sporazuma, koji je na poslijetku potpisan 25. rujna 1965. Zapovjednika snaga lojalista generala Wessin y Wessina američka je vojska uklonila s političke scene te privremeni predsjednik Dominikanske Republike postaje Hector Garcia Godoy, koji je bio prihvatljiv objema stranama, a u zemlju se iz egzila vratio i bivši predsjednik Bosch. Bosch je sudjelovao na predsjedničkim izborima u svibnju 1966., na kojima je pobjedu natpolovičnim brojem glasova odnio bivši Trujillov čovjek, Joaquín Balaguer. Balaguer je do 1978. godine željeznom rukom vladao Dominikanskom Republikom. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Udruga "Vukovarske majke", Savez udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja RH: "Suzama do istine", Zagreb, 1999.

U nedostatku snaga i mogućnosti da obuhvati cijelo područje RH, ova knjiga obuhvaća poznate rezultate traženja, ekshumacije i identifikacije žrtava neprijateljskih zločina na području Vukovarsko-srijemske županije. Udruga "Vukovarske majke" usmjerila je svu pozornost na to područje, koje je od početka traženja nestalih i nasilno odvedenih osoba bilo mjesto traženja polovice od ukupnog broja nestalih osoba na razini naše države. Na tom su području otkrivene i najveće masovne grobnice, kao što su Ovčara i Novo groblje u Vukovaru.

Polazište za pisanje ove knjige bila je knjiga "Gdje su naši najmiliji?", gdje su uvršteni i podaci o nekim osobama koje su nasilno odvedene s drugih područja RH. Ova se knjiga, važno je napomenuti, u skladu s namjerom udruga za traženje nestalih isključivo bavi sudbinom nestalih osoba koje su bile tražene kao zarobljene i odvedene. Podaci izneseni u knjizi temelje se na dokumentaciji Komisije za zatočene i nestale Vlade RH (danas Odjel za zatočene i nestale pri MOBMS-u), gdje su svrstani i svi dosjei i popisi na kojima su radili Hrvatski crveni križ i druge institucije. Budući da je proces ekshumacije i identifikacije bio u tijeku, odlučeno je da se uvrste podaci zaključno s 31. ožujkom 1999. godine.

Savez udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja: "Deset godina nade i boli 1991. - 2001.", Zagreb, studeni, 2001.

"Deset godina nade i boli" treći je dio svojevrsne trilogije koju je izdao Savez udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, želeći svojim knjigama upozoriti sve mjerodavne osobe i potaknuti ih da riješe veliki humanitarni problem - traženje zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja i civila. Nakon prve knjige "Gdje su naši najmiliji", izdane 1995. te druge knjige "Suzama do istine" 1999. godine, ovom se knjigom zaokružuje trilogija potresnih događaja. Želeći dostojno obilježiti desetu godišnjicu početka Domovinskog rata, Savez udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja tim je povodom izdao ovu knjigu, sjećajući se sa zahvalnošću i odajući poštovanje svim žrtvama, poginulima, ranjenima i nasilno odvedenima. Knjiga vodi čitatelja kroz desetogodišnje razdoblje i pokazuje što su sve roditelji, udruge i drugi čimbenici radili da bi rasvijetlili pitanje zatočenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja i civila. Osnovni brojevi i drugi podaci u knjizi temelje se na bazi podataka pri tadašnjem Uredu Vlade RH za zatočene i nestale, zaključno s 30. rujnom 2001. godine. Deset godina nakon početka rata u našoj zemlji još se uvijek nije ništa znalo o 1426 osoba.

Nikolina PETAN

15. siječnja 1906. Rođen Aristotel Onasis

Grčki tajkun, Aristotel Sokrat Onasis, rođen je 15. siječnja 1906. u Smirni u obitelji imućnih trgovaca duhanom i opijumom. Kada su Turci 1922. zauzeli Smirnu, obitelj mu ostaje bez svega, a mladi Aristotel odlazi u Argentinu sa 100 dolara u džepu. Tamo je nastavio obiteljsku tradiciju u trgovini duhanom i brzo se ponovno obogatio. Pred kraj svjetske gospodarske krize u ranim 30-im Onasis počinje kupovati teretne brodove, a ubrzo i naftne tankere. No, tek je u razdoblju nakon II. svjetskog rata, uz rodbinske veze, proširio svoje tajkunske carstvo na cijeli svijet. U SAD-u je optužen zbog kupovine isluženih ratnih brodova na nezakonit način. Onasis je prvi shvatio da je ekonomičnije graditi veće tankere i sve je bogatstvo i energiju uložio u prijevoz nafte. Neumorno je kupovao velike tankere, a osnivao je i svoja brodogradilišta. Obogativši se na nafti, proširio je djelatnost i na ostala područja. Uz koncesiju grčke vlade osnovao je i godinama vodio grčku aviokompaniju "Olimpik". Bio je najvažniji dioničar tvrtke koja je vodila kasina u Monte Carlu. Dugogodišnjom intimnom vezom s opernom divom Mariom Callas punio je stranice žutog tiska, a udvaranje udovici američkog predsjednika Kennedyja, Jacqueline, kralja tankera prikazalo je kao galantnog romantičara koji je spreman sve učiniti za ljubav žene. Kada je 1975. Onasis umro njegovo se bogatstvo procjenjivalo na više od pola milijarde dolara.

15. siječnja 1970. Republika Biafra prestala postojati

Godine 1960. Nigerija se oslobodila kolonijalnog jarma i postala neovisna država. U Nigeriji je muslimanski narod Hausa imao većinu te je terorizirao narod Ibo, među kojim je rasprostranjeno kršćanstvo. Zbog toga su u svibnju 1967. predstavnici južnih i istočnih dijelova Nigerije proglasili odcjepljenje i uspostavili nove republike Biafra, gdje je narod Ibo imao većinu. Vođa te novoproglašene države bio je Chukwuemeka Ojukwu. Puno snažnija nigerijska vojska napala je Biafru, a u tri godine krvavih sukoba, praćenih velikom glađu, gotovo je milijun ljudi umrlo. Nigerijske trupe su 11. siječnja zauzele posljednje uporište ljudi odanih Ojukwuu, koji je pobjegao u Obalu Bjelokosti. Četiri dana kasnije, 15. siječnja 1970., Biafra je prestala postojati i inkorporirana je ponovno u Nigeriju.

Leon RIZMAUL (leonriz@net.hr)

SLOVO DUHOVNOSTI

Nedjelja, 16. siječnja

Bog Otac i Ivan Krstitelj postupno su narodu objavljivali identitet osobe Isusa Krista. Nakon što se iz oblaka začuo glas "Ovo je Sin moj, ljubljeni" Ivan nas upoznaje i s ostalim detaljima važnim za razumijevanje osobe Isusa Krista. Kao onaj koji treba posvjedočiti za Isusa, Ivan iznosi i razloge zašto to čini, a oni su trostruke naravi. U prvom redu Isus je "Janje Božje", zatim njegovo je poslanje da "oduzima grijeh svijeta" i nije vezan relacijama vremena ("bijaše prije mene"). Poput pashalnog janjeta, čija je krv spasila Izraelce od smrti, Isus kao janje Božje došao je svojom krvlju spasiti svakoga čovjeka, ne samo od fizičke smrti, već i od smrti koju u čovjeku prouzrokuje grijeh, te je zbog toga janje koje oduzima grijeh svijeta. Nama, ljudima podložnima grijehu, više je nego drago čuti da je jedna od osnovnih Isusovih funkcija "oduzimati grijeh svijeta". Lako savršenima. Njima to ništa ne znači. Oni ne moraju otkrivati Isusov identitet. Oni se vjerojatno i ne opterećuju time da budu upoznati s Ivanovim predstavljanjem Isusa. Za njih se pojavio još jedan među tolikima i ništa više od toga. Ali mi, koji smo svjesni svoje podložnosti grijehu, osjećamo najveću radost.

Željko STIPANOVIĆ

Strani dragovoljci u Britaniji

Zahvaljujući zakonskim propisima od 31. kolovoza 1940. Belgija, Čehoslovačka, Francuska, Nizozemska, Norveška i Poljska mogle su među svojim izbjeglicama u Velikoj Britaniji novačiti dragovoljce koje su Britanci i opremali i školovali. Na prvi pogled većina tih novaka izgledala je vrlo britanski: jedina iznimka bile su vrpce našivene visoko na nadlakticama rukava, na kojima su na engleskom jeziku bili ispisani nazivi zemalja iz kojih su dragovoljci dolazili. Dotične su vrpce u pravilu bile polukružna oblika, slijedeći luk završetka rukava pri ramenima.

Neki vojni kontingenti, osobito oni koje su činili Francuzi i Poljaci, uspjeli su čak sačuvati svoje načine označavanja rangova i činova. Budući da bi uz takve oznake bilo neprimjereno nositi i britanska regimentalna obilježja, na kapama su nosili svoje vlastite kokarde i oznake. Tako se dogodilo da su dragovoljačke postrojbe svake od spomenutih zemalja nosile jedno ili više vlastitih vojnih oznaka. Primjerice, Belgijci okupljeni u mehaniziranoj brigadi oklopnih vozila, a u sastavu britanske postrojbe pod nazivom *Derbyshire Yeomanry*, nosili su britanske bojne odore i crne beretke, inače oznake tenkovskog korpusa, ali dopunjene srebrnim belgijskim lavom. U prvim godinama II. svjetskog rata bila je to jedina beretka koja se nosila u britanskim vojnim postrojbama, a njezina je povijest bila pomalo neobična, i mnogo duža nego što se općenito vjerovalo. Naime, godine 1917., neki su časnici kraljevskog tenkovskog korpusa odlučili i dalje slijediti britansku vojnu tradiciju koja je diktirala da se nakon svakog rata usvoji nošenje neprijateljskog pokrivala za glavu. Igrom slučaja, dogodilo se da umjesto neprijateljskog pokrivala prihvate beretku - pokrivalo svojih saveznika Francuza. Negdje u blizini britanskih postrojbi ukonačena je bila jedna postrojba francuskih alpskih lovaca (*Chasseurs Alpains*) i upravo su se njihovim velikim beretkama Britanci uvelike divili. Bilo je ocijenjeno da su malčice prevelike za britansku uporabu pa se počeo tražiti manji model, dok se netko nije sjetio kako bi valjalo pisati i britanskim djevojačkim školama da pošalju primjerke beretki koje nose njihove učenice. Odziv je bio veličanstven i iz golemog broja pristiglih uzoraka bila je izabrana crna bereta.

Što se stranih dragovoljaca tiče, izvorne nacionalne odore koje su časnici smjeli nositi izvan službe postupno su nestajale, premda su se baš uoči Dana "D" u uporabi pojavile mnoge nacionalne oznake.

Jurica MILETIĆ

www.military-museum.org.uk

Muzej britanskih kraljevskih oružanih snaga (www.military-museum.org.uk), točnije, njihovih vojnih vozila, još je jedan u nizu vojnih muzeja čiji izložci brojne posjetitelje

ostavljaju bez daha. Riječ je o brojnim eksponatima koji datiraju od II. svjetskog rata do danas, a osim vozila na siteu se mogu pronaći i fotografije eksponata vojnih odora i naoružanja. Stranica je grafički vrlo jednostavna i u skladu s tim na lijevoj strani nalaze se opcije koje posjetitelja vode kroz izložbeni prostor.

Uz opis svakog vozila (a ima ih svakakvih, od motocikala i automobila, do tenkova) nalazi se i fotografija, nažalost, nije ih moguće downloadati. Tek pod linkom *The MV Club* možete pronaći podstranicu *Picture Gallery* s fotografijama u srednjoj, ali i dostatnoj rezoluciji.

Također, pod *The MV Club* nalazi se i podstranica s linkovima prema drugim srodnim muzejima, što daje cijelom siteu dodatnu kvalitativnu dimenziju.

Dakle, stranica je ne samo edukativna i informativna, nego i pravi izvor adrenalina za ljubitelje militarije. Stoga ju svakako posjetite.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Najbliži rod tigru je:

- A lav
- B gepard
- C mačka

2. Najbrža mačka, koja može postići brzinu veću od 120 km/h je:

- A gepard
- B pantera
- C puma

3. Velika mačka koja obitava u Južnoj Americi je:

- A puma
- B leopard
- C jaguar

4. Najveća europska mačka je:

- A lav
- B ris
- C pantera

5. Ligar je životinja nastala križanjem:

- A lava i geparda
- B jaguara i tigra
- C lava i tigra

Referenc: 10-20-30-40-50

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr